

Zaupajmo v lastno moč!

Devetnajst je občin, kjer so samostojne slovenske občinske liste. Dobro pa se zavedamo, da je dvojezično ozemlje dosti obsežnejše, saj je tako zapisano v šolski odredbi iz leta 1945, v manjšinskem šolskem zakonu iz leta 1959 in je tudi jasno in imensko imenovano v Himmlerjevem odloku iz 6. 2. 1943. Torej so to dvojezično ozemlje prav dobro poznali tudi tedaj, ko so imeli vso oblast v rokah in niso bili vezani ne po svojih obljubah iz leta 1920 in ne po določilih državne pogodbe iz leta 1955. V vseh občinah dvojezičnega ozemlja bodo volilci glasovali 25. marca po treznem preudarku za moše in žene, katerim smejo in morejo zaupati.

V devetnajstih od 121 koroških občin pa imamo tudi kandidate, ki so jih volilci zbrali iz svoje srede. Ti so v skupnih posvetih po občinah napravili in postavili gospodarske programe, ki so od občine do občine drugačni in svojstveni in bodo te programe tudi v občinskih odborih znali zastopati.

Na južnem Koroškem pa je minulo jesen nastopilo vzdušje, ki ogroža mirno sožitje na vasi in v občini in tu bodo občinski očetje imeli še posebne naloge. Mi smo za mirno sožitje, mi smo pripravljene za sodelovanje na vseh področjih, pač pa tudi jasno izpovemo, da mir v občini zavisi v največji meri od večinskega naroda, ker imata v rokah vse možnosti, da tak mir garantira. Tak mir more sloneti le na popolni enakopravnosti obeh narodnih skupin v deželi in na izpolnjevanju vseh obveznosti, ki jih je državi naložila državna pogodba leta 1955.

Mi se dobro zavedamo, da smo avstrijski državljani z vsemi dolžnostmi in vsemi pravicami. Mi nismo rušili ne severne meje Avstrije leta 1938 in ne južne meje naše države leta 1941. Meje so podirali tisti in isti ljudje ali njihovi predniki, ki so lansko jesen rušili dvojezične table.

Mi se v polni meri zavedamo, da z našim delovanjem utrjujemo samostojnost in neodvisnost Avstrije, ker se borimo za izpolnjevanje avstrijske državne pogodbe, ki je temelj države, in s tem dokazujemo z delom zvestobo do domovine.

Mi se dobro zavedamo, da je občina tudi prva celica velike in nove Evrope in v občini moramo pokazati in dokazati, da smo sožitja zmožni in tudi voljni. V občinah so bila pričeta grozodejstva leta 1942, posveti občinskih trikotov so rodili sezname za izseljevanje in zapore. MI SMO ODPUSTILI, POZABILI PA NISMO.

Mi se tudi dobro zavedamo, da so bili napadi na dvojezične table načrtovani izven dvojezičnega ozemlja in od tam vneseni v vasi južnega dela Koroške. Niti table ne bi bile tako boleči pojav, odstranjevanje tabel je udarec vsakemu domačinu v obraz, ker je to nepriznavanje dejstva, da živimo koroški Slovenci že nad tisoč tristo let v deželi, da smo s svojim delom in trpljenjem doprinesli svoj delež h kulturnemu in gospodarskemu napredku domovine.

Če so si nekateri izmed nas s svojo pridnostjo ustvarili lepše domove ali celo gostinska podjetja ali trgovine in nam to očl-

tate po listih, nam je le dokaz, da potrebujete samo slovenske težake v svoji sredi, ne pa enakopravnih državljanov.

Za tako enakopravnost pa se bodo borili tudi naši občinski odborniki vsak v svoji občini in tako z delom ustvarjali pogoje za dobro sožitje, za mirno vas, za mirno deželo in za mirno državo. To je naloga vseh mandatarjev v občini, v deželi in tudi državi. Ves svet gleda po jesenskih dogodkih na nas in našo državo in upa z nami vred, da bomo zmožni s skupnim delom in s skupnimi naporimi ustvariti v občini malo Evrope.

Podpihovanja mora biti konec, ker se

strasti lahko razvnamejo čez noč; kako ta ogenj pogasiti in kje ga pogasiti pa je velika težava. Na žalost je ta strast sedaj po vseh dogodkih zadnje jeseni in po vsem, kar je tej jeseni sledilo, zopet izbruhnila v volilni borbi v minulih tednih in kakor izgleda, se gotovi krogi iz teh dogodkov niso ničesar naučili. Tem večja bo državno politična naloga slovenskih občinskih odbornikov. Poleg skrbi za gospodarski podvig domače občine, bo to skrb izvoljenih mož.

Dr. Joško Tischler,
predsednik Narodnega sveta
koroških Slovencev

Spor okoli Lotheissna

Svoj višek je dosegel spor o imenovanju člana ustavnega sodišča dr. Lotheissna po parlamentu v terek. Medtem ko je parlament z glasovi socialistov izglasoval ternopredlog z dr. Lotheissnom na čelu, je nenkrat dr. Lotheissen odstopil s tega mesta, potem ko je zvezni predsednik Jonas že izstavil dekret o imenovanju. Lotheissen sam tega mesta nikoli ni sprejel.

Zaradi tega je nastal nov pravni položaj. Je Lotheissen pravno gledano član ustavnega sodišča? Če da, je potreben nov ternopredlog, če ne, se lahko iz starega imenuje eden od preostalih. Ustavno sodišče je nato spoznalo, da je možno tudi imenovanje drugega, v tem primeru dr. Karla Piske, kar je zvezni predsednik tudi napra-

vil. Ustavna služba urada zveznega kanclerja pa je nasprotnega mnenja.

V parlamentu samem je prišlo do dokaj ostrih debat. Opozicija je očitala Jonasu, da se vmešava v dnevno politiko, da zavzema stališča do strankarsko-političnih problemov. Očitali so mu tudi, da je z imenovanjem drugega na ternopredlogu posegel v pravice parlamenta.

Debata v parlamentu se je vrtela še okoli šilinga in o potrebi in nepotrebi povečanja njegove vrednosti. Pri celi debati je bilo tudi opaziti, da so se vodilni predstavniki strank dokaj trudili, še pred nedeljo dati od sebe nekaj „jedrnatih“ izjav, o katerih bi ljudje govorili; — v nedeljo so namreč na Koroškem občinske volitve.

Šovinistični izgredi v volilnem boju

Samostojni slovenski nastopi so na Koroškem kamen spotike vsem nacionalističnim skrajnežem. Če se peljemo po občinah, v katerih kandidirajo slovenske liste, vedno zopet vidimo na tleh strgane slovenske plakate. Pod varstvom noči se upajo, ponekod celo organizirano, trgati s plotov in hiš posameznikov volilne plakate, ker so pač slovenski in opozarjajo na slovensko listo. Plakatov večinskih strank se pa nihče ne dotakne.

Tako smo v zadnjih dneh opazili, da so potrgani vsi dosegljivi slovenski plakati na Djekšah, v Šmarjeti v Rožu in Borovljah.

Poseben primer nestrpnosti pa so nam sporočili iz Suhe. Tam je ÖVP-jevski župan Skubl skupaj s svojim bratom ukradel ponoči tablo s slovenskimi lepaki. Župana so naznanili žandarmeriji. Pričakujemo, da bodo varnostni organi primerno ukrepali proti takemu nezakonitemu početju župana.

NA DJEKŠAH, kjer prvič v drugi republiki kandidira slovenska lista, so potrgali vse lepake, ki so bili vidni. Ker je na poslopju hranilnice plakat bil na notranji strani okna,

ga niso mogli potrgati. Zato pa so pomazali okno s črnim lakom, tako da je plakat postal neviden. Značilno je tudi, da namestnik deželnega glavarja Herbert Bacher na volilnem zborovanju ÖVP na Djekšah ni smatral za vredno, da bi povedal kako besedo proti takim znakom nestrpnosti, ampak je očital slovenskim kandidatom, da oni s samostojnim nastopom nosijo nemir v občino. Sploh pa je volilno zborovanje na Djekšah dokazalo, da je ÖVP od vodstva pa tja do lokalnih organizacij dobila docela nacifašistični značaj.

V BOROVLJAH pa taki nestrpni elementi ne potrgajo le vsak slovenski plakat, ki se pojavi in ki je dosegljiv, ampak tudi na druge načine hočejo ustrahovati prebivalstvo in slovenske aktiviste. Tako je doslej neznan oseba naznanila nosilca liste v Borovljah Franca Poganiča, češ da je „divje plakatiral“. Žandarmerija, ki se je s to stvarjo bavila, ni hotela imenovati ne ime tistega, ki je to naznanil, niti ne kraja, kjer naj bi se „divje plakatiralo“. Očividno gre pri tem le za poskuse ustrahovanja naših ljudi.

25. marca bodo volilci sami izpovedali, kaj sodijo o takih poskusih terorja napram

„Rot-Weiß-Rot“

Minuli petek je avstrijska televizija prinašala podobo koroške dežele, kakor jo je posnel g. Hellmut Andics lanskega decembra.

Prikaz Koroške ni bil več njena podoba iz oktobra, Korošci so bili prikazani kot veliki patrioti, pridni delavci v gozdu in v turizmu, saj so vsi vidni predstavniki poskušali deželo kazati v najlepši luči. Glavar Šima, poslanci Schleinzer in Scrinzi ter Bacher in končno še predsednik Heimatdienst dr. Feldner in ravnatelj dr. Einspieler, vsi so razmere predstavljali, niso videli v deželi nobenega nacista in skoraj bi pozabili še Slovence, če bi Andics ne srečal v Slovenjem Plajberku Lencija Čertova, ki ga je hotel prisiliti, da bi „vindišpraho“ priznal kot poseben koroški jezik. Plajberški domačin pa je vztrajal pri svoji trditvi, da je ta „špraha“ slovenski dialekt.

Ni važno, ali so Slovenci tokrat prišli do

O naših listah poročamo na 4. in 5. strani!

besede ali ne. Nesramnost reporterja pa je, da se je srečal prvega decembra lani s predstavniki Slovencev, se z njimi dolgo razgovarjal in snemal njihove izjave. V oddaji zadnji petek pa so vse te izjave bile črtane, ker so se gospodje ball pokazati koroške prilike take kot so v resnici.

vsemu, kar je slovensko. V volilnih celicah, dragi volilci, Vas noben tak nestrpnost ne bo videl, Vam nihče ne bo mogel kaj reči, ko se boste odločili proti vsem nasilnim in zvičajnim poskusom v škodo našega prebivalstva, ko se boste odločili za pošteno politiko, za samostojne slovenske liste!

Šiling dražji za 2,25 odst.

Od ponedeljka je šiling revalviran za 2,25 odstotka. To je sklenila zvezna vlada, ki ji je predsedoval kancler dr. Bruno Kreisky, v terek, 13. marca, v sporazumu z opozicijskima strankama in gospodarskimi partnerji. Ta ukrep naše vlade je bil nujen zaradi triodstotne povečane vrednosti nemške marke.

Borze so odprte

Po dveh tednih so v ponedeljek Zahodna Nemčija in druge dežele Evropske gospodarske skupnosti ponovno odprle borze. Marka, skupaj s petimi evropskimi valutami, „drsi“ v razmerju do dolarja. Dolarški tečaj se torej, prvič v povojni zgodovini, oblikuje svobodno, po zakonu ponudbe in povpraševanja.

25. marca bomo podprli samostojne slovenske liste!

Koliko je Slovencev v Trstu

Tržaški list „Il Meridiano di Trieste“ je v zadnji številki objavil neuradne podatke o zadnjem popisu prebivalstva v tržaški občini, kolikor zadeva Slovence. Po teh podatkih so v Trstu oktobra 1971 našli 16.765 Slovencev, se pravi nekaj več kakor leta 1961, ko se je za Slovence priznalo 15.835 popisanih. V okoliških vaseh živi 5776 Slovencev (leta 1961: 6159), in sicer v S. Križu 954 (poprej 1097), na Proseku 886 (887), Kontovelu 555 (606), na Opčinah 1554 (1571), pri Banih 155 (191), v Trebčah 545 (607), Padričah 226 (219), Gropali 339 (309) in Bazovici 647 (679). V vsej tržaški pokrajini naj bi bilo okoli 10 odstotkov Slovencev.

Izid popisa pač jasno dokazuje, da so Slovenci imeli prav, ko so se odločno uprli popisu, ker so predobro vedeli, da so oni še danes pod vtisom strahotnega pritiska v časih fašistične strahovlade. Še danes so nezaupljivi do vsega, kar prihaja od oblasti a so poleg vsega razočarani nad svojo usodo. Kljub trpljenju in silnim žrtvam — še posebno v osvobodilnem boju — si danes ne morejo sami deliti pravic in prav v zadnjem času jim hočejo pobrati še tisto malo Krasa, na katerega so bili stisnjeni. Londonska spomenica iz leta 1954 se ne uveljavlja, dvojezičnosti še ni; v javnih uradih le redko naletiš na Slovence. Sistematično naseljevanje priseljencev jih potiska v manjšino v nekdanjih povsem slovenskih vaseh. Razlaščenje njihove zemlje ne samo za infrastrukture, temveč tudi v druge namene, ustvarja pri Slovencih občutek negotovosti. Ko je zamišlel Svobodnega tržaškega ozemlja propadla, so računali, da bodo naši kraji deležni vsaj večje avtonomije.

Naj še dodamo, da niso imeli Slovenci pri organizaciji in izvršitvi popisa nikakršne besede; vrh vsega je še nastala zmešnjava s popisnimi polami, ko je sam vodja urada za popis prebivalstva osporaval veljavnost slovenskih popisnih pol. V takšnem ozračju splošnega zapostavljanja deluje toliko bolj strah pri ljudeh, da bodo prišli ob zaslužek, ako se javno priznajo za Slovence.

Zaradi primerjave še naslednji podatki: Še v času, ko so že pričeli Trst in okolico strahovati fašisti — „Narodni dom“ je že davno pogorel — so v Trstu uradno našli 11.694 Slovencev, jugoslovanskih državljanov pa 8307, ki so bili vsi Slovenci in Hrvati l. 1910: 53.313, a na podlagi izida zadnjih volitev pod Avstrijo so izračunali, da je tedaj živelo v Trstu 83.000 Slovencev in Hrvatov.

Če podatkom zadnjega popisa prebivalstva dodamo tiste Slovence, ki so se potuhnili, ne bomo pretiravali, ako število Slovencev v tržaški občini cenimo na okoli 50.000.

Pogumen nastop dr. Draga Štoka

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je pred kratkim sprejel zakonski osnutek o gorskih skupnostih na tem področju italijanske države. Izmed 53 prisotnih deželnih svetovalcev, jih je 33 glasovalo za sprejetje zakona, 20 jih je glasovalo proti. Med temi je bil tudi deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka.

„V svoji glasovalni izjavi je predstavnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka naglasil, da bo glasoval proti zakonu iz več razlogov. Predvsem zato, ker je restriktiven v primeri z določbami državnega zakona štev. 1102 o gorskih skupnostih. Slovenska skupnost ga nadalje odklanja zaradi tega, ker ni večina sprejela številnih popravkov, ki jih je dr. Štoka predlagal v pristojni komisiji in med samo razpravo v deželni svet. Zakon, kakršen je bil izglasovan, ne obsega nobenega specifičnega jamstva za pripadnike slovenske manjšine. Sedaj preostaja samo upanje, da bodo gorske skupnosti same poskrbele za to, da bo položaj Slovencev v njihovem okviru primerno urejen. Vsekakor pa bodo naši izvoljeni predstavniki, to je občinski svetovalci v okviru posameznih skupnosti, tudi v prihodnje govorili slovensko, kakor govorijo danes, pa naj bo to komu všeč ali ne.“

V enotnosti je moč - v moči pa uspeh!

Zato bomo volili 25. marca samostojne slovenske liste!

Slovenci v Italiji protestirajo proti ustanovi kraških rezervatov

Svet Slovenske skupnosti dežele Furlanije-Juljske krajine je na več sejah posvetil vso pozornost glavnemu problemu kraških rezervatov. Svet Slovenske skupnosti je poudaril važnost dveh zakonskih osnutkov, ki jih je vložila te dni dežela preko svojega deželnega svetovalca dr. Draga Štoka.

Oba zakonska osnutka sta pomembna za slovensko zamejsko prebivalstvo; prvi predlaga deželni svet, naj uvede v natečaj za zemljiške knjige tudi zahtevo po znanju slovenskega jezika, drugi zakonski predlog Slovenske skupnosti pa se zavzema za deželne prispevke za popraviljanje starih hiš na podeželju. Glede prvega zakonskega osnutka je omeniti dejstvo, da so zemljiške knjige pisane tudi v slovenščini in da je večina zemljiških lastnikov slovenskega rodu, zato naj — po predlogu svetovalca dr. Draga Štoka — dežela poskrbi za osebe, ki bo popolnoma obvladalo slovenski jezik. Glede zakonskega predloga o deželnih prispevkih tudi za popraviljanje starih hiš pa je svetovalec Slovenske skupnosti naglasil v sprememnem besedilu zakonskega osnutka, naj dežela da tudi za popraviljanje starih že obstoječih hiš enake prispevke, kot jih daje za gradnje novih hiš, oziroma stanovanj. Popravilo stare hiše na podeželju stane večkrat prav toliko kot zidanje nove, zato je nujno, da dežela priskoči na pomoč tudi tistim, ki nameravajo razširiti, modernizirati ali popraviti že obstoječe hiše v podeželskih vaseh, oz. krajih, zlasti ko gre za stavbe, ki jih je treba zaščiti zaradi njihovih arhitektonskih in tipičnih značilnosti. Odobritev tega zakona bi pomagala predvsem prebivalcem Krasa ali Goriških brd, kjer obstoječi regulacijski načrti omejujejo gradnjo novih hiš.

Svet je med drugim obravnaval tudi interpelacijo, ki sta jo Slovenska skupnost in SDZ (Slovenska demokratska zveza) vložili na deželni svet ter na goriški pokrajinski svet. Ta zahteva, naj oblasti ne razlaščajo več slovenske zemlje in tako preprečijo o-

gromno narodnostno in gospodarsko škodo Slovincem.

ODLOČNE ZAHTEVE PO ODLOŽITVI RAZPRAVE O KRAŠKIH REZERVATIH

Medtem se nadaljujejo protesti in zahteve Slovencev v Italiji po prekinitvi razprave o neustreznem zakonskem predlogu o ustanovi za kraške rezervate. To je dalo Slovenskemu gospodarskemu združenju po-

vod za resolucijo, ki so jo izročili predsedstvu deželnega odbora ter slovenskim svetovalcem in drugim predstavnikom.

„Predsedstvo slovenskega gospodarskega združenja, organizacije, ki združuje veliko večino gospodarskih organov slovenske narodnosti, živečih in delujočih na ozemlju dežele Furlanije-Juljske krajine je proučilo zakonski predlog o kraških rezervatih in ugotovilo, da je bil omenjeni osnutek sestavljen brez upoštevanja realnih interesov na prizadetih področjih živečega prebivalstva. Zato zahteva Slovensko gospodarsko združenje, da se omenjeni zakonski osnutek takoj prekine, ter da deželna uprava vzpostavi sodelovanje s prizadetimi (Dalje na strani 8)

Izraelski zunanji minister Aba Eban na Dunaju

Pod izredno strogimi varnostnimi ukrepi se je pretekli teden odvijal štiridnevni obisk (od 12. do 15. marca) izraelskega zunanjega ministra Aba Ebana na Dunaju. Eban so spremljali na svoji poti njegova soproga, vodja evropskega oddelka v izraelskem zunanjem ministrstvu, bivši izraelski veleposlanik v Avstriji Zeev Shek in njegov politični tajnik.

Na banketu v dunajski palači Pallavicini je avstrijski zunanji minister dr. Rudolf Kirchschläger poudaril, da je Eban prvi izraelski zunanji minister, ki je uradno obiskal Avstrijo, kar je vidno znamenje pojačitve že tako dobrih prijateljskih odnosov. Med Avstrijo in Izraelom ni nobenih večjih problemov, je dejal Kirchschläger, še važnejše se mu zdi, da bi bili obe strani prežeti z dobro voljo obravnavati skupno vprašanja v prijateljskem duhu.

Pogovori med izraelskim zunanjim ministrom Aba Ebanom in njegovim avstrijskim uradnim kolegom dr. Rudolfom Kirchschlägerjem so se sukali o političnem položaju v Evropi in o krizi na Bližnjem vzhodu. O tej temi je Aba Eban govoril tudi na posebni tiskovni konferenci. Ta je izjavil, da za obnovo pogajanj med prizadetimi stranikami, pravno priznanje partnerjev nima posebnega pomena. V tej zvezi je omenil na-

slednja dejstva: obe Nemčiji sta prišli do določenih rešitev brez medsebojnega priznanja; nekaj podobnega se je zgodilo med ZDA in Kitajsko. Izrael, ki bo 14. maja praznoval 25-letnico svojega obstoja — je dejal Eban — ne potrebuje priznanja, saj ima na svetu sto veleposlanštev ter svoja predstavništva v vseh mednarodnih organizacijah.

V intervjuju avstrijski televiziji je Aba Eban indirektno pozval Sovjetsko zvezo, naj obnovi svoje diplomatske odnose z Izraelom. V tej zvezi je izraelski zunanji minister dejal, da prav pomanjkanje diplomatskih stikov med Izraelom in Sovjetsko zvezo pravzaprav škoduje Sovjetski zvezi pri njenih naporih, da bi bila bolj prisotna pri dogajanjih na Bližnjem vzhodu.

Eban povabil kardinala Königa v Izrael

Predzadnjega dne svojega obiska v Avstriji je izraelski zunanji minister Aba Eban obiskal taborišče Judov, ki prihajajo iz Sovjetske zveze in nadaljujejo potem pot v Izrael; Trenutno jih je tam 150 po številu.

Ob obisku pri dunajskem kardinalu dr. Franzu Königu je le-tega Aba Eban povabil, naj obišče Izrael, kar je le-ta sprejel. Čas obiska še niso določili; doktor König je že oktobra leta 1968 obiskal Izrael, kjer so ga prebivalci prav toplo sprejeli.

Kronologija dogodkov na južnem Koroškem

(12. nadaljevanje)

10. novembra je avstrijski zunanji minister govoril socialističnim učiteljem v Celovcu. Med drugim je poudaril, da nota jugoslovanske vlade ni nikakršno vmešavanje v notranje avstrijske zadeve, ker ima Jugoslavija kot sopolpisnica državne pogodbe na to vso pravico. Odločno je tudi zavrnil zahtevo po ugotavljanju manjšine, ker bi to pomenilo začetek narodnostnega boja na Koroškem.

11. novembra je o dogodkih na Koroškem in o odnosih z Avstrijo spregovoril tudi predsednik Tito. Med obiskom v Makedoniji je v zdravici na slavnostni večerji med drugim dejal, da Jugoslavija ne more tolerirati fašističnega terorja proti Jugoslaviji, sicer pa da Jugoslavija želi dobre odnose z Avstrijo.

Avstrijski zunanji minister je imel 11. novembra sestanek v Borovljah, kjer je izjavil, da je z zakonom o postavitvi dvojezičnih napisov izpolnjen 7. člen avstrijske državne pogodbe. Dodal pa je, da ne bo mogoče več tega trditi, če bo zakon bistveno noveliziran. Razen sestanka v Borovljah je imel sestanke še v Velikovcu, Železni Kapli in Pliberku. V Pliberku se je zgodil majhen incident, ko je skupina 20 ljudi demonstra-

tivno zapustila dvorano, nezadovoljna z njegovimi odgovori.

13. novembra sta bila predsednik ZSO dr. Franci Zwitter in predsednik NSKS dr. Joško Tischler pri jugoslovanskem veleposlaniku na Dunaju. Seznanila sta ga z dogodki na Koroškem in se zahvalila jugoslovanski vladi za izkazano pomoč.

Obe slovenski organizaciji sta pismeno sporočili zveznemu kanclerju, da ne bosta sodelovali v komisiji, če bo v njej zastopana tudi „Zveza vindišarjev“.

V noči na nedeljo, 12. novembra, so spet uničili dvojezične table v Št. Jakobu in Ločilu pri Podkloštru. V Ločilu so storilca tudi prijeli in ga prijavi.

TV oddaja „Stadtgespräche“ so se, med drugimi, udeležili tudi predstavniki obeh slovenskih organizacij na Koroškem, koroškega Heimatdiensta in predsednika deželne ÖVP in FPÖ. Razprava je bila zelo dolga, „Volkszeitung“ pa poroča, da je bila tudi stvarna. „Tisti, ki so pričakovali jetični besedni dvoboj, niso prišli na svoj račun,“ je zapisala VZ. Razprava in mnenja, ki so se izoblikovala, niso prinesla ničesar novega, vsekakor pa je pozitivni element te razprave dejstvo, da so koroški Slovenci svoje od-

prte probleme lahko predstavili koroški in avstrijski javnosti.

Na seji ministrskega sveta na Dunaju, dne 15. novembra, je avstrijski zvezni kancler dr. Bruno Kreisky „odgovoril“ jugoslovanskemu predsedniku Titu. Dejal je, da se ne more govoriti o fašističnem terorju nad manjšino v Avstriji, pač pa vlada na Koroškem pravi občutek negotovosti, ki ga je izrabilo nekaj ducatov ljudi. Kreisky se je posebej zadržal na besedah predsednika Tita, v katerih govori o želji Jugoslavije po dobrososedskih odnosih.

TV oddaja „Stadtgespräche“ je vzbudila širok odmev zunaj Koroške. O njej so poročali „Salzburger Nachrichten“, „Südst-Tagespost“, „Kurier“ in „Kronenzeitung“.

V sredo, 15. novembra, je kancler Kreisky sprejel delegacijo koroškega Heimatdiensta. Predstavniki KHD so znova zahtevali preklic zakona o dvojezičnih topografskih napisih in novelizacijo tega na podlagi ugotavljanja manjšine. Obe zahtevi je kancler kategorično odklonil. Na istem sestanku je Kreisky tudi dejal, da sodelovanje KHD v nastajajoči komisiji za manjšinska vprašanja ne pride v poštev.

(Dalje prihodnjič)

Psihologija raznarodovanja

(Nadaljevanje in konec)

Navedene psihološke značilnosti, je po udaril dr. Zalokar, pa niso vezane le na številčno majhne narode. Opažamo jih tudi pri velikih narodih, ki živijo ali so dalj časa živeli pod nadvlado gospodovalnih tujcev. Dokaz nam je Indija. Indijci so nad 400 milijonov. Kljub temu se pri tem narodu še danes poznajo sledovi dolgoletnega podložništva, iz katerega se je rodil čut manjvrednosti. Še zdaj Indijci raje govorijo angleško kot indijsko. Bombay izgleda kot angleško mesto. Vsi višji slogi govorijo angleško, indijskega mnogih sploh ne znajo. Ne moremo torej misliti, da so navedene psihološke deformacije tipične za slovensko manjšino. V večji ali manjši meri so lastne vsem manjšinam. Tudi ne smemo smatrati te slabe lastnosti za bistvene sestavine slovenske narodnosti. Niso nam bistvene, vsiljene so nam, kakor drugim zatiranim narodnim manjšinam. Nosilci teh slabosti med nami so vredni predvsem pomilovanja in razumevanja, ne pa mržnje. Te splošne psihološke deformacije manjšin nam morajo biti tudi v opomin, da se pri vseh svojih nastopih pred večinskim narodom vedno vprašamo: „Ali izvira ta ali ta naša reakcija zares iz pravih korenin? Ali ne izhaja morda le iz naše manjšinske psihologije? Ali so razni naši kompromisi res tako nujni? Ali je potrebno, da se zahvaljujemo za drobtinice, ki nam jih od časa do časa vržejo, ko pa že desetletja zastojno čakamo na uredništev svojih osnovnih pravic?“

Ob koncu tega prvega dela svojega predavanja se je dr. Zalokar še posebej dotaknil psihološkega stanja naših narodnih odpadnikov, takoimenovanih „vindišarjev“. Takole jih je orisal: Narodna manjšina je prisiljena živeti pod neprestanim raznarodovalnim pritiskom, ki meri na to, da se v njej rodi in vedno bolj stopnjuje čut manjvrednosti. Temu pritisku podležejo najprej slabši pripadniki manjšine, nato močnejši, nazadnje pride lahko do množičnega odpada. Vedeti moramo, da je narodni odpad predvsem osebna psihološka katastrofa za odpadnika samega. Psiholog Jung, Freudov učenc, je dokazal, da ima vsak človek tudi svojo kolektivno, v našem slučaju narodno podzavest, to je podzavestno povezanost s svojo narodnostjo. Narodni odpadnik, „janičar“, pretrga te zveze s svojo podzavestjo, ko trdi, da je pripadnik druge narodnosti zaradi tega atentata na svojo podzavest nastane v njem silovita duševna napetost, nemir, nezadovoljstvo. Njegova osebnost je razklana, zlomljena, razdvojena, ker se njegovemu zavestnemu zanikanju

svoje prave narodnosti upira vsa njegova podzavestna povezanost s to narodnostjo. Je kot človek, ki se duševno potaplja, zato se oprijemlje vsake bilke, da bi se rešil iz te svoje psihološke stiske.

Odpor svoje podzavesti skuša premagati tak človek z odpadom od vseh kulturnih vrednot. Odtuji se ne le svojemu materinemu jeziku in svojim domačim običajem, ampak tudi religioznim vrednotam. Mesto kulturnih dobrin se vrže v potrošništvo, v grabljenje denarja. Pri tem navadno tudi uspe, ker živi pač ves le za te dobrine. A prave sreče ne najde več. V sebi je slaboten, nemiren, plašen. Zato si ti janičarji navadno posamič nič ne upajo. Pogumni so le v večjih skupinah. Ker so notranje neuravnovešeni, nesamostojni in plašni, pridejo zlahka pod komando organizacij, ki mobilizirajo druhal (maso). Postanejo jurišna skupina teh organizacij. Odlikujejo se po svojem sovražstvu do lastnih rojakov. To je dokaz, da tak janičar še vedno ni tujec in se ne čuti za tujca, dasi se na zunaj prišteva k tujcem. Če bi se čutil za tujca, ne bi čutil tako žive potrebe, da z vedno novimi sovražnimi nastopi proti lastnim rojakom sebe in druge prepričuje, da ne pripada svojemu narodu. To obnašanje janičarjev je obenem dokaz, da je narodnost le nekaj več kot odločitev volje: da je nekaj psihološkega, celo biološkega. Francoski znanstvenik, ki je preštudiral psihologijo francoske narodne manjšine v Italiji, trdi: „Nihče ne postane tujec, ko prevlada v njem tuj jezik. Tudi ko ne govori več svojega jezika, ostane narodna manjšina še stoletja to, kar je bila.“ Na Gor-

njem Koroškem, kjer je bilo slovensko prebivalstvo ponemčeno, so znanstveniki odkrili jezikovne posebnosti, ki očitno niso nemškega, ampak slovenskega izvora. Čeprav govorijo ti prebivalci nemški jezik, še vedno mislijo po slovensko, kar se razodeva predvsem v sintaksi. Radi govorimo o koroških Slovencih, kako malo da jih je. Toda če se je leta 1890 na Koroškem še 101.000 prebivalcev javno priznavalo za Slovence (in marsikateri je tudi tedaj že rajši zatajil svojo slovensko narodnost), nič ne pretiravamo, če cenimo število koroških Slovencev še vedno nad 100.000. Tudi če nekaj volkov postane steklih, so še vedno volkovi! Tudi odpadli Slovenci so še vedno naši ljudje. Ni iluzija, če jih skušamo pridobiti nazaj. Živ dokaz, da je možen prerod že izumirajoče narodnosti, so Irci. Ko se je zdelo, da bodo končno utonili v angleški narodnosti, se je izkazalo, da je pri narodih možna tudi reverzibilnost, povratek v prejšnje stanje. Zaživela je na novo pri njih narodna zavest in začeli so se tudi hitreje množiti.

II — Posebno zanimiva in za našo manjšino važna so bila izvajanja dr. Zalokarja glede psiholoških metod, ki se jih poslužujejo raznarodovalci.

Najprej nas je opozoril na značilne zakonitosti velikonemštva, ki so privedle do dveh svetovnih vojn. Pri tem je navajal dognanja velikega nemškega misleca in svetovnoznanega pedagoga Friderika Foersterja. Pojasnil je, kako se je ves bes velikonemštva, ko je bil odbit in zabranjen njegov suneq proti Rusiji, koncentriral v dve smeri: na Tirolsko, v obrambo nemštva; na Koroško, v uničevanje slovenstva in razširitev nemštva. Pa o tem drugič.

Udeležene c

Beseda o kulturi v današnji družbi

PESNIK CIRIL ZLOBEC NA SEMINARJU ZA ŠOLNIKE V GORICI

V Gorici je bil od 7. do 9. marca četrti seminar za slovenske šolnike, na katerem je imel predavanje „Beseda o kulturi v današnji družbi“ tudi slovenski pesnik Ciril Zlobec, ki je našel pri poslušalcih nedeljeno priznanje. Zaradi bogate vsebine ga skrajšanega priobčujemo tudi mi. (Op. ured.)

Pesnik Ciril Zlobec je dejal:

»Slovenci smo dandanes enakovredni drugim narodom na kulturnem področju zaradi svoje notranje živahnosti. Zavest o tem izhaja iz resničnih vrednot našega naroda. Danes se ne zadovoljujemo samo z registriranjem kulturnega dogajanja v tujini, danes to dogajanje tudi soustvarjamo.

Za majhen narod kot smo Slovenci, je kultura baza vsega. Če ne bi imeli enotne kulture, bi nas veliki narodi okrog nas že davno stisnili in uničili. Kultura je v današnjih pogojih del družbenega razvoja, zaradi tega jo je treba programirati. Slovenci se danes ukvarjamo z vprašanjem, kako ohraniti svobodo posameznika in jo vključiti v interes naroda in družbe. V preteklosti je bil permanenten surov pritisk na naš narodni obstoj. Danes je pritisk močnejši kot v preteklosti, vendarle ima drugačne oblike. Danes se borimo za odprto gospodarsko, znanstveno in civilizacijsko konfrontacijo. Spet imajo veliki narodi

Nekaj utrinkov iz Kočevja

(Nadaljevanje in konec)

Nacistično gibanje se poraja okoli leta 1929, močno postane leta 1933. Pod pretezo krošnjarstva odhaja v Nemčijo številno mladih ljudi, ki jih na raznih tečajih usposablja za učinkovito širjenje nacističnih idej. V letih 1937 in 1938 so v Ulmu ustanovili šolo nalašč samo za kočevske kmete, ki naj bi — strokovno izšolani — po vrnitvi lažje vplivali na sovaščane. Pospeševali so predvsem nakup radijskih aparatov, da bi tako poslušali ustrezne oddaje iz Nemčije. Tak specifičen primer je kmet Ernst Poje iz Šalke vasi. Kaj lahko je vplival na sovaščane, njegova posest je obsegala 40 ha zemlje. Šolal se je v Nemčiji, vzorno urejeval kmetijo. Od tu je prinesel radijski aparat, prirejal tedensko ob četrtkih shode in tako uspešno infiltriral okolico.

Med tistimi pa, ki so se v rajhu pripravljali, da bi prej ali slej prevzeli vodstvo kočevskih Nemcev, sta bila zlasti Wilhelm Lampeter iz Stare cerkve in Martin Sturm iz Novih Ložin, ki je odšel v Nemčijo, napravil s pomočjo VDA gimnazijo, ko so ga v kočevski izključili.⁷⁾

Skorajda nepregledna postaja v tem času vloga odvetnika dr. Arka, deklariranega vodje kočevskih Nemcev. Leta 1939 ga po zahtevi Nemcev niso več sprejeli v vodstvo Kočevjarjev, ker naj bi bil premalo radikalni.⁸⁾ Ostale funkcije so si razdelili takole:

Martin Sturm za kmetijstvo, vzgojna vprašanja in povezava z mladino, Elfi Lackner za glasbeno vzgojo in vzgojna vprašanja žena in deklet, knjižničar Sophia Kren; Irma Weiss za socialno, Hönigmann za domače

delo. Herbert Erker za Gotscheer Zeitung in Gustav Verderber za tujski promet. Novo vodstvo je zavestno širilo nacistično miselnost, saj je načelovalo že takrat 25 skupinam Kulturbunda, prav tolikim „šturmom“, vsega skupaj 1500 uniformiranim in oboroženim možem. Tako so 19. aprila 1939 zvečer za Hitlerjevo 50-letnico v vseh kočevskih vaseh proslavljali njegov rojstni dan, pošiljali pozdrave in prošnje firerju, naj Slovenijo priključi rajhu.⁹⁾

Do konca leta 1940 se je v Kulturbund vključilo tri četrtine Kočevjarjev, razen na območju Črmošnjic, Drage in Mavrlena. Organiziranih je bilo 2175 moških in 2039 žensk, mladinske organizacije so zajele 1199 mladincev, izven organizacije je ostalo okoli 1800 ljudi.¹⁰⁾

Takoj po napadu na Jugoslavijo, 6. aprila 1941, se je začelo sabotažno delo. Del šturmov se je „vadil“ v prekopavanju cest, štiri dni pozneje se je navalil preostali del na vse orožniške postaje in prevzel Kočevje pod svojo oblast. Lampeter se je razglasil za okrajnega glavarja, dr. Arko je postal kočevski župan, Martin Sturm pa policijski komisar.¹¹⁾

Iz pripovedovanja prič si lahko ustvarimo sliko o tej strahovladi. Znano je, da so postavljali velenemški vneteži pri hotelirju Hardeju vislice za zavedne Slovence. Rjavosrajčniki so vdiral v šole v Mavrlenu, Planini in Rečicah, trgali s sten slike slovenskih literatov in prepovedali vsakršni pouk, dokler ne bi nastavili nemškega učitelja. Razumljivo, da so jemali prestrašeni Slovenci dokaj resno izrek, da bodo „šodrali z glavami Slovencev cesto do Ribnice“:

Č. g. Jurij Trunk umrl

Iz Amerike je došlo poročilo, da je v 103. letu starosti umrl naš rojak, najstarejši duhovnik krške škofije, železomašnik č. g. Jurij Trunk. Pokopali so ga v sredo, 14. marca, v San Franciscu v Združenih državah Sev. Amerike.

Pokojni je bil rojen 1. septembra 1870 v Blačah v župniji Marija na Zilji. V duhovnika je bil posvečen 20. 7. 1895 in je deloval kot goreči dušni pastir na raznih župnijah krške škofije. Bil je župnik na Peravi v Beljaku, kamor so radi prihajali romarji iz Podjune, Roža in Zilje k Sv. Križu. Leta 1917 je postal župnik v Borovljah, leta 1921 pa se je preselil v Ameriko in je tam neumorno deloval med našimi izseljenci iz Evrope. Bil je tudi plodovit pisatelj in napisal mnogo dobrega za naše ljudstvo.

Nikdar ni pozabil svoje koroške domovine in se je vedno zanimal za življenje koroških Slovencev; bil je tudi dobrotnik naše Mohorjeve družbe. Ohranimo ga v hvaležnem spominu in se ga spominjamo v molitvi in sveti daritvi!

Vsemogočni naj mu bogato poplača vsa njegova številna dobra dela. Zvesti Gospodov služabnik pa naj si odpočije v Bogu po dolgi, truda polni življenjski poti!

(Izčrpno poročilo o blagopokojnem bomo prinesli v eni prihodnjih števil.)

prednost. Slovenci se zaradi tega ne smejo zapreti v staro narodnoobrambno borbo, če bi tako delali, bi bili že vnaprej izgubili bitko. Moramo se boriti na odprt način z zunanjim svetom, upoštevati vse dobrine, ki so v tem svetu, jih dosežati in tudi presegati.

Tudi na Slovenskem teži kultura h komercializaciji, ker nobeno kulturno področje ni komercialno rentabilno. Zaradi tega je nujno potrebna pomoč družbe. Ta v Sloveniji daje zelo veliko pomoč vsem oblikam kulture, tudi takim, ki jo žele širiti na področja, kjer je je manj kot v središčih. Treba je uskladiti težnje, ki trdijo, da je kultura le privilegij posameznikov in druge, ki trdijo, da je kultura le način prodiranja med množice. Kultura mora tudi ohraniti vezi s tradicijo in istočasno mora odpirati nove probleme.

Naše slikarstvo je danes pousod v svetu zelo cenjeno in enakovredno onemu drugih narodov. Konfrontacija na literarnem področju je uspešna za tista dela, ki so imela možnost dobrih prevodov. Gledališče se je po zadnji vojni razmahnilo bolj kot kdajkoli prej.

mat hat begonnen.“ Kočevjarji so se izselili prostovoljno, čeprav so jih svarili še trezno misleči Nemci, čeprav je prinesel okrožni komite KPS v obliki letakov, ki ju je sestavil prof. Jože Šešk o avgusta 1941 in januarja 1942, dokaze, da jih selijo na Štajersko, na posestva izseljenih Slovencev.

Zadnji vlak z izseljenci se je odpeljal 22. januarja 1942. Skupno se je preselilo 2833 družin z 11.509 osebami.

Preostali so prišli deloma z lastnim narodom navzkriž, krvniki so po polomu tisočletnega rajha še pravočasno zbežali, danes v vsej okolici živi še kakih 30 oseb mešanega pokolenja, ki niso izpostavljeni nikakršnim družbenim represalijam. Kot zadnji preostanek Kočevjarjev gospodari kmet Schtalza na svoji kmetiji v Željnah. Tudi on se najbrž ne spominja rad „Herrenvolka“. Ubili so mu sina Rudeta, ko jim je pri umiku tovoril blago.

Čeprav Kočevjarjev danes ni več, poučujejo v Ribnici, Velikih Laščah in Kočevju v osnovnih šolah kot obvezen predmet nemščino, v gimnaziji v Kočevju pa imajo dijaki izbiro med francoščino in nemščino. Nihče se ne spomni, da bi s tem nasilno „germanizirali“ šolarje.

Zaključno lahko rečem, da so si Kočevjarji sami izbrali svojo zgodovino. Prostovoljno so se izselili, kot peta kolona pripravljali napad na Jugoslavijo in s tem postali sokrivni grozodejstev nemške armade, da ne govorim o esesovskih četah.

B. S.

7) Tone Ferenc: Nacistična raznarodovalna politika v Sloveniji v letih 1941—1945, str. 563.

8) Ivan Simonič: Zgodovina mesta Kočevja, str. 45.

9) Tone Ferenc: Nacistično raznarodovanje, str. 565.

10) Gottscheer Zeitung, 23. 1. 1941 (Tone Ferenc).

11) Gottscheer Zeitung, 24. 4. 1941 (Tone Ferenc).

12) Tone Ferenc: Nacistična polic., str. 585.

Občinske volitve 1973

Dobrla vas

Dr. Luka Sienčnik je vodja VOLILNE SKUPNOSTI v Dobrli vasi.

Program liste je kratek, a jednat:

- za vsestransko strpnost;
- za plodno sodelovanje;
- za varčno upravo;
- za treznost pri vseh dejanjih.

Tudi v Dobrli vasi bomo Slovenci podprli Volilno skupnost, listo, na kateri je poleg drugih odličnih osebnosti iz občine še okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk.

Galicija

Proč od ÖVP je bilo geslo VOLILNE SKUPNOSTI GALICIJA, katere nosilec je Jože Urank, pd. Kavh iz Encelne vasi. Ne gre slovenski listi v Galiciji samo za par slovenskih knjig v občinski knjižnici, gre za več: za dejansko enakopravnost namreč. Te enakopravnosti pa ne nudijo niti SPÖ, niti ÖVP in tudi ne tako imenovana Heimatliste. Vsem gre le za naše glasove.

Mi bomo pa zaupali v lastno moč in glasovali za domače ljudi!

Žitara vas

V občini Žitara vas, kjer sta do sedaj po- žrtvovalno delala v prid vsem občanom dva občinska odbornika, je glavni kandidat OBČINSKE SKUPNOSTI ŽITARA VAS spet Jože Golavčnik. Pri svojem delu sta ime- la slovenska zastopnika predvsem to oviro, da nista bila zastopana v občinskem pred- stojništvu.

Z dobrim in naprednim programom ter s sposobnimi kandidati pričakujejo od volil- cev, da bo zaupanje dne 25. 3. 1973 tako obilno, da bodo v predstojništvu še bolje mogli zastopati naše domače ljudi.

Škocijan

Ljudje sprašujejo:

Bomo volili Jesseja in njegove? — NE!

S temi gre samo navzdol!

Bomo volili ÖVP? — NE!

15 let že obljublja ÖVP, da bo spravila Zblaško jezero v last občine, a prav vodi- telji ljudske stranke to preprečujejo. Oblju- be ÖVP so prazne!

Bomo volili FPÖ ali drugo majhno skupi- nico? — NE!

Narodnih nestrpnih pa ja ne bomo vo- lili!

Voliti moremo le GOSPODARSKO LISTO, tam vlada demokracija, GOSPODARSKA LISTA je strankarsko neodvisna in ima za- res kandidate na izglednih mestih, ki so tudi sposobni in si svojega ugleda niso pri- dobili šele jeseni, ko je bilo „treba trgati table“.

Pomen gorskega kmeta

Kmetijska produkcija gorskega kmeta ni več njegova glavna vloga! Ohraniti ga je treba iz drugih vzrokov: izpraznjenje podeželskega okolja povzroča že težave: soseska pomoč ni več zasigurana, posestva propadajo, ohranitev „kulturne pokrajine“ pa je v interesu vseh, predvsem pa turizma. V Nemčiji ponekod že občine plačujejo košnje travnikov zapuščenih kmetij, da bi ohranili pokrajino privlačno za turiste!

Slovenske liste podpirajo gorske kmete!

Rožek

V Rožeku bomo zaupali naš glas SOCIALNI VOLILNI SKUPNOSTI. Dobri možje z Maksom Kanzianom na čelu in dober program jamčijo, da bo naše zaupanje SOCIALNI VOLILNI SKUPNOSTI povrnjeno z šestimi leti odgovornega dela in ne le pred- volilnih obljub.

Železna Kapla

Borimo se proti razprodaji naše zemlje rajhovskim Nemcem. To znamo tudi sami izkoristiti, predvsem še, če se občinski od- bor poteguje za razvoj tako letnega, kot zimskega tujkega prometa. To hočemo! Ostati hočemo sami gospodarji svoje zem- lje.

Vsi na volišče, nihče ne sme ostati doma!

Zato je nastanek samostojne slovenske OBČINSKE VOLILNE SKUPNOSTI v Železni Kapli upravičen. Borimo se proti zapostav- ljanju in za varčno upravo občine ter za učinkovito kontrolo.

Franc Smrtnik in njegovi številni so- delavci so nam najboljši garant, da se bo program liste tudi izpolnil. Na vas, dragi vo- lilci pa leži GRE ZA VSAK GLAS!

Borovlje

Prvič po drugi svetovni vojni kandidira slovenska lista tudi v Borovljah. S tem, da so večinske stranke razpustile občino Slo- venji Plajberk, se nadaljuje tradicija sloven- skih nastopov. Nosilec liste v Borovljah je mladi in dinamični uradnik pri deželni vladi Franc Poganič iz Glinj. Interese Slove-

nega Plajberka pa bo zastopal Feliks Wieser, pd. Šaši, ki kandidira na izgled- nem drugem mestu. Druge stranke pa so Slovenji Plajberk le bolj zanemarjale. Zato volimo v Borovljah listo 4 — VOLILNO SKUPNOST BOROVLJE!

Bistrica v Rožu

Kljub spremembi občinskih meja kandi- dira v Bistrici ponovno slovenska lista VO- LILNA SKUPNOST. Za naše pravice se bo- do tam borili v občinski sobi Boštji Malle ter pevovodja „Kočne“ dr. Toni Feinig.

Šmarjeta v Rožu

Z dobro premišljenim programom se le- tos ponovno predstavlja VOLILNA SKUP- NOST ŠMARJETA V ROŽU, ki ni le odmer- jen za naslednjih šest let. Janez Koren- jak kot nosilec liste ter mladi Flori Ru- litz kot glavna kandidata, sta garanta za pošteno politiko v občini. Janez Korenjak je že doslej pokazal, da zna voditi premi- šljeno občinsko politiko, zato volimo VO- LILNO SKUPNOST!

19 slovenskih list garantira samostojno politiko!

Kotmara vas

V Kotmari vasi bomo volili LISTO 4 — OBČINSKO LISTO. Možje našega zaupanja so tam edina skupina, ki zna zastopati naše interese. OBČINSKO LISTO predstavljata tam Tomaž Koban in Alojz Waldhau- ser.

Podpora kmetijstvu

Subvencije in krediti za izboljšanje sta- novanj kmeta.

Subvencije in krediti za izboljšanje kme- tijske strukture.

Subvencije in krediti za dokup zemljišč, arondacija itd.

Subvencije in krediti za izgradnjo potl, vodovodov.

Ali vam to povedo odborniki večinskih strank? **NE!**

Zato volimo slovensko!

Št. Jakob v Rožu

Predstoječe volitve sicer vznemirjajo du- hove, vendar pa ohranjajo Šentjakobčani svojo razsodnost. Dovolj jih je v občini, ka- terim so še v spominu leta med drugo sve- toveno vojno, katerih dogodki so občino raz- burkali do skrajnosti. Izseljene družine, za- prti možje, izgnani domači duhovniki, na zi- dovju napisi „Kärntner, sprich deutsch!“, onečaščenje mrtvih partizanov — kdor je vse tiste grozote doživel, si takih časov ne želi več. Veliko te razsodnosti je danes med Šentjakobčani in med domačini so redki ne- strpneži, ki bi radi tudi danes sejali in želi nemir. V občini nastopajo pri volitvah štiri stranke, med njimi „Socialno-gospodarska skupnost“ domačinov, na katere listi so ho- telir Mihej Antonič, posestnik Anton Gabriel in poslovodja blagovne zadruge Florej Ko- šat. Nadvse razveseljivo je, da so se kandi- datom-kmetom, obrtnikom in delavcem pri- družili tudi naši „doktorji“. Menda je naša kandidatna lista spričo štirih doktorjev-kan- didatov edinstvena na Koroškem.

Glavni program „Socialno-gospodarske skupnosti“ je socialna pravičnost za vse sta- nove, pomoč šibkim in revnim in mirno so- žitje Slovencev in Nemcev v občini. Noče- mo oblastnosti gospodarskih sebičnežev in odklanjamo vsako nacionalno nestrpnost. Uverjeni smo, da bodo naši možje-kandidati našli zaupanje in glas vseh razsodnih, za so- cialno pravico in narodni mir zavzetih ob- čanov. Volili bodo „SOCIALNO-GOSPODAR- SKO SKUPNOST“ — LISTO 3.

Turizem

Nujna smer gospodarskega razvoja v na- ših krajih je turizem.

Zakaj pridejo tujci na deželo?

Kmet jim more nuditi veliko, potrebno pa je, da uredi stanovanjske prostore in tujske sobe. Toda prevelike investicije so nevarne. Izkoriščenost sob je slaba. (Samo 18%, rentabilnost pa se prične pri 60%)

Slovenski odborniki

■ informirajo

■ svetujejo

skratka: pomagajo

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA in SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA vabita na

pevski koncert

v petek, 6. aprila 1973, ob 20. uri
v srednji dvorani DOMA GLASBE V CELOVCU

Gostuje moški zbor prvega slovenskega pevskega društva „Lira“ iz KAMNIKA, ob priliki 90-letnice ustanovitve pod vodstvom prof. Sama Vremšaka.

Zbor je nositelj Gallusove plakete in je žel številne uspehe pri raznih mednarodnih tekmovanjih.

Ljubitelji umetne in narodne pesmi prisrčno vabljeni!

ZBORNIČNI SVETNIK MIRKO KUMER:

Iz Kmetijske zbornice

Prvi je zasedal letos strokovni odbor za živi- norejo. Babil se je s spremembo deželne za- kona o pospeševanju živinoreje. Sklenili so, da bodo dosedanje stroge določbe omilili in do- volili tudi križanje pincgavcev s lisastim gove- dom. Pospeševali bodo tudi črno belo govedo in ga tako izenačili z drugimi koroškimi dežel- nimi pasmami. Nekateri rejci si prizadevajo, da bi iz te dolinske pasme naredili gorsko črno- belo pasmo, ki bi obdržala mlečnost svojih pred- nikov in si pridobila zdravje sončnih planin. Na osemenovalno postajo bodo dali bika plemenja- ka, kjer bodo osemenovalci lahko dobivali seme te nove pasme.

Bilo je govora tudi o žrebcih plemenjakih, ka- terih je na Koroškem vedno manj. Ker privatni kmetje zaradi pomanjkanja kobil ne sprejema- jo več državnih žrebcev v oskrbo, je država u- stanovila redke plemenilne postaje, kjer nastav- ljenci oskrbujejo žrebce plemenjake. Pa tudi tu- kaj so težkoče, ker ni lahko dobiti močne, spret- ne moške, ki bi znali ravnati s temi zahtevnimi živalmi. Plemenilna doba traja le nekaj mese- cev, žrebce pa je treba oskrbovati vse leto; to pa je zelo drago. Če bi dali prej privatnikom toliko, kot to stane sedaj, bi bili žrebci ostali še naprej pri kmetih in sedaj ne bi bilo treba voziti

do 30 km daleč k žrebce. Ker je konjereja močno nazadovala, so združili deželi Koroško in Štajersko pod enim deželnim hlevskim mojstrom, ki ima svoj sedež v Gradcu. Pri Koroški kmetij- ski zbornici pa vodi oddelek za konjerejo kme- tijski svetnik Postlmaier, ki se posebno trudi za izvoz mladih konj v Italijo.

Dvakrat je letos že zasedal strokovni odbor za agrarno in socialno politiko. Obravnaval je pogajanja s KELAG. Ta je dosegla pri parite- tični komisiji dovoljenje za zvišanje cene toka. Za kmetijstvo pa so vodili posebne pogovore.

Po vročih debatah se je posrečilo doseči za kmetijstvo naslednje olajšave: Hutweide ne bo štel v kmetijsko zemljo in zanjo ne bo treba plačevati osnovne pristojbine. Pri kmečkih hi- šah s tujskim prometom bodo prvih pet tujskih sob obračunali še po nižji kmetijski tarifi. Če bo kmet zaslužil dodatno do 1000 šilingov mesečno, bo še ostal pri kmetijski tarifi. Gorska tarifa ostane kmetom, ki bivajo nad 500 m morske vi- šine. Tudi če dobavljajo mlekarnam sveže mle- ko, bodo še vedno deležni znižane tarife, ki so določene za gorske kmete.

Pri jakosti priključkov so kmečki zastopniki dosegli ugodnost, in sicer če kmet doplača o-

Občinske volitve 1973

Bekštanj

Po priključitvi občine Ledince Bekštanju se bo tudi tu nadaljevala tradicija samostojnih nastopov. Zato bomo volili tamkajšnjo volilno skupnost z Janezom Miklom na čelu. **VOLILNA SKUPNOST BEKŠTANJ** pa je tudi edini garant za načrtno in trezno delo v občini in pomeni hkrati tudi edino resno kontrolo.

3. Pospešitev tujkega prometa.
4. Enake pravice in dolžnosti vseh občanov.
5. Dobro in mirno sožitje obeh narodov.
6. Interese mladine.
7. Lepšo bodočnost v združenih občinah Pliberk.

54 kandidatov s Štefanom Trampušem, 1925, lesnim trgovcem, doma iz Nonče vasi, na čelu, vam jamči za točke programa, ki smo jih navedli.

Gre za vsak glas!

- Za Vaše pravice
- za Vaše interese
- za pošteno politiko so samostojne slovenske liste!

Hodiše

V Hodišah pa je Janko Schöttl že v zadnji mandatni dobi dokazal, da edinole on zna zastopati pravice občanov, da on kot edini opozarja na protizakonita dejanja zastopnikov ostalih strank. Zato bomo njemu ponovno zaupali naš glas in volili **GOSPODARSKO ZVEZO, LISTO 4.**

Pliberk - Bistrica

Veleobčina Pliberk je doživela že sedaj svoj razcvet zaradi sodelovanja Slovencev kot samostojen faktor v občini. Prav zaradi tega se zavzema samostojna **ENOTNA LISTA — EL** tudi v združenih občinah Pliberk-Bistrica za:

1. Napredek v gospodarstvu.
2. Delo v domačem kraju.

Sele

Za vse Slovence odprta in vredna glasu je postala **VOLILNA SKUPNOST SELE**, naslednjica dosedanje „Krščansko-demokratske stranke“. Volilna skupnost pomeni za Sele edino neodvisno alternativo, saj lahko dela izključno za blagor Selanov. **Mirko Oraže, Franc Roblek** in zmožni **Flori Oraže** so možje, ki bodo znali naše interese v selskem občinskem parlamentu učinkovito zastopati.

Protislovenska propaganda ...

Stara pesem: Glasove Slovencev bi vzeli, dali pa nič!

Nočemo biti hlapci vaških gospodov. Sami najbolj vemo, kaj nam koristi.

Nobeden od nas ne gleda čez mejo, pač pa so nacisti podrli mejo med Avstrijo in Nemčijo!

Slovenec je ravno tako dober državljan in zmožen za vse poklice!

Zakaj nam podtikavajo, da vlečemo čez mejo?

Da bi nas laže odrinili od tako imenovanih „boljših služb“, da bi večno samo Nemci in njihovi pomagači zasedali taka mesta! **Bojijo se izobraženih, šolanih Slovencev, ker si ti ne pustijo dopasti vsega, ker se znajo braniti. Slovenski šolani ljudje in slovenski kmet morata biti složna, vsi sloji morajo biti enotni!**

Kot slovenski odborniki v občini bomo nekaj veljali. Če damo svoj glas tjavdan, ne dobimo zanj ničesar!

**Zato: Zaupajmo v lastno moč!
Složni in enotni
podprimo samostojno
volilno skupnost v
19 občinah južne Koroške!**

snovno ceno za en ha, sme imeti močnejše motorje naslednje višje kategorije.

Predsednik Sodati je poročal, da gremo pri mlekarstvu težkim časom naproti. Je še vedno preveč mleka. Zato je zadnje zvišanje cen padlo v vodo. Z davkom na dodatno vrednost so na umeten način naredili mleko cenejše. S strožjim nadzorstvom čistoče mleka pa bodo kmetom spet odtrgali nekaj od cene. Izgubili smo trg v Angliji, zaloge v prostoru EGS se še vedno večajo in bo težava pri izvozu mlečnih izdelkov. V državnem proračunu ni dovolj sredstev za podporo izvoza in je nevarnost, da bodo spet po višali odtegljaj za krizni groš in tako kmetu plačali manj. Sedaj so povišali še ceno beljakovinskih močnih krmil, tako da jih sedaj mnogo kmetov ne bo več kupovalo. Raje bodo namolžili manj mleka, kot da bi morali k proizvodnji doplačevati. Samo vrhunski rejci, ki plemenske bipe in telice drago prodajajo, bodo še naprej sili svoje krave do najvišje molznosti.

Kupci klavne živine se branijo h pogojeni ceni doplačati še 6 odst. davka na povečano vrednost. Tu se bo treba še pogajati, da pridemo kmetje do svojih pravic. Kmetje smo s 1. 1. 1973 razbremenili naše cene od prometnega davka in smemo današnjim neto cenam pribiti davek na povečano vrednost.

Pri pogajanjih pri EGS so kmete postavili pred duri. Vsi drugi stanovi imajo izglede, da se bo odkup zboljšal, samo kmetje ne. Tu bo morala država poseči v žep in dati kmetom izravnalno

pomoč, drugače ne bodo konkurenčni. Lansko leto so strašili, da bo vse dražje, zato so ljudje pohiteli z nakupom strojev, traktorjev in gradbenega materiala. Za to blago so močno najemali agrarne investicijske kredite (AIK), tako, da jih je že v avgustu zmanjkalo. Za letos je zaenkrat nemogoče zaprositi za pocenjeni kredit. Najprej bodo prišli oni na vrsto, ki so že lani zaprosili zanj. Vlada se trudi za stabilizacijo in Narodna banka je zaprla 12 odst. vseh vlog in tako otežkočila nabavo kreditov.

Poročajo, da jim je uspelo zakon o tržni ureditvi podaljšati. Zakon bo treba modernizirati, ker je že zastarel. Obe veliki stranki si to želita in počasi pripravljata spremembo. Tudi davek na povečano vrednost hočejo za vse kmete enak povišati na 8 odstotkov.

Bati se je, da bo cena klavne živine nazadovala in da bodo spet odprli uvoz za prašiče in za meso. Bajce ponuja Nemška demokratična republika žive mesnate svinje po 15 in pol šilinga. Švedske svinje pa stanejo brez glave in nog, zaklane 25.— šil po kg. Seveda pa je Švedska daleč in najcenejša pečenka je še vedno ta od domačih prašičev.

Tujci močno kupujejo koroško zemljo, posebno ob jezerih. Silijo že tudi v gore. Marsikateri kmet dobi za malo zemljišče toliko, da lahko sanira kmetijo. Zato zbornica ne bo nasprotovala takim prodajam, če služijo le tujskemu prometu. Je pa proti špekulantskim nakupom kmetске zemlje po nekmetih, ki hočejo naložiti svoj denar v zemljišča.

Vsakdanje skrbi

Poti, voda, škoda po neurjih (Katastrophenfonds)

Naloga občinskih odbornikov:

Zastopati zapostavljene! Nastopati proti sebičnosti koritarjev! Gledati občini na prste!

To zmore samo prava

opozicija - SLOVENSKA LISTA

Bilčovs: Rjavi in rdeči Korošci

Če prideš v bilčovsko občino, boš lahko ugotovil, da se ta lepa občina na Gurah skoraj ne razlikuje od drugih na južnem Koroškem. Vidiš namreč iste ljudi, kakor v Kotmari vasi, tablo s številko 50, namesto krajevne table, kakor na Reki in celo vrsto kričečih volilnih plakatov, kot v Škocijanu. In če smo že pri volitvah, potem si kar ogledajmo atmosfero predvolilne kampanje pri nas, ki se zelo razlikuje od tiste, ki je normalna in katero bi tudi morali pričakovati! Namesto propagande z razumom in besedo imamo volilni boj z barvami: „rjavi“ proti „rdečim“ ali „tafelsturmarji“ proti „Nekoroščem“.

Za županovo mesto v občini se potegujeta dve stranki: „Gemeindliste“ (na kateri je na 3. mestu FP-super-Korošec V. Quantschnig) in SPÖ (Socialistična stranka Avstrije). Nosilec prvoimenovane liste je kmet Lorenc Schellander, Kazaze, na prvem mestu socialistične stranke pa je sedanji župan in deželni poslanec J. Ogris.

Ker je izid zadnjih občinskih volitev bil takšen, da je večinska stranka zmagala le s prednostjo enega mandata (torej 5:6), je snubljenje za glasove zelo napeto in ostro. Realne obljube kot zgraditev in vzdrževanje cest ter poti, zgraditev mrtvašnice na bilčovskem pokopališču in obnova ljudske šole, dajeta obe stranki. Zelo fantastično se mi pa zdi načrt „Gemeindliste“ (ÖVP in

„Gemeindliste“, ki je še okrašena z barvami koroške zastave. To pomeni, da je edina črno-rjava „Gemeindliste“ pooblašena zastopati koroško politiko, dočim druga stranka, ki teh „rdeče-belo-rumenih“ trakov nima na svojih plakatih, ne more govoriti o politiki za vse Korošce. Ne da bi hoteli dvomiti o legalnosti „Gemeindliste“, vendarle je treba poudariti, da so zastopniki te liste s koroško zastavo pomagali takrat, ko je šlo za odstranitev dvojezičnih tabel v naši občini. Kakšnega mišljenja sploh morejo biti pristaši Gemeindliste, že lahko vidimo iz tega, da vsi „zaupajo“ nosilcu te liste, Lovrencu Schellandru, ki je menda Nemec „nemškega rodu“, pri čemer pa se ne spomni svojega očeta, ki je bil v medvojni dobi dolgoletni slovenski župan v bilčovski občini. Lahko si predstavljamo, s kakšno „skušnjavo“ in „daljnovidnostjo“ bi mogel reševati tak župan probleme v naši občini.

Razumljivo, da bodo prihodnje nedeljo v Bilčovsu glasovali samo rjavi in rdeči Korošci za to, kdo bo zastopal njihove interese v občini: tafelsturmerji ali Nekorošci!

Škofiče

Prav taka kontrola je potrebna tudi za občino Škofiče, kjer bodo naš glas oddali za **VOLILNO SKUPNOST. Herman Jäger** ter zmožni **Karel Pörtsch** se bosta z ostalim moštvom Volilne skupnosti trudila za zboljšanje cest in potov v občini, ki sedaj niso vredni te občine, ki črpa večino proračuna iz tujkega prometa.

Suha

Kaj je obljubila ÖVP s Skublom na čelu leta 1970 volivcem? Delo v domačem kraju, športne ustanove za mladino, izgraditev občinskih cest, enakopravnost vseh vaščanov, itd. Obljube pa ni izpolnila.

Zaupati moremo samo **Janezu Kolterju** ter z njim **KRŠČANSKI VOLILNI SKUPNOSTI**. Na izglednem drugem mestu kandidira mladi učitelj **Leonhard Katz** iz Dolnje vasi.

Globasnica

Vemo, da moramo vedno biti na razpolago svojim volilcem in sploh vsem občanom in jim nuditi vso pomoč v vseh zadevah, za katere je pristojna občina.

Tako vabi **VOLILNA SKUPNOST GLOBASNICA** volilce, da ji dajo dne 25. marca 1973 pri občinskih volitvah svoj glas. Lista, ki jo vodi **Alojz Gregorič**, gostilničar in kmet iz Čepič, je neodvisna, ker se ji ni treba ozirati po željah strank, ki dobivajo ukaze od zgoraj. Gregoriču sledijo še **Franc Fera**, kmet iz Večne vasi, **Janez Hudl**, poslovođa iz Male vasi, **Rajmund Greiner**, kmečki sin iz Globasnice in še 19 drugih.

Djekše

Za enakopravnost občanov, neglede na politično in narodno pripadnost, volimo **VOLILNO SKUPNOST DJEKŠE**, ki jo predstavlja **Franc Kassl**, 1921, kmet iz Djekš in 28-letni pravnik ter tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev **Filip Warasch**, doma z Djekš.

Nosilci liste „VOLILNA SKUPNOST DJEKŠE“ niso izdajalci, tako pravijo v posebnem letaku, marveč ljubijo svojo domovino in nikdar je ne bodo prodali ne Nemčiji in ne Jugoslaviji.

FPÖ) o zgradbi otroškega vrta in dvorane za „kulturne in izobraževalne prireditve“, ker bi morala imeti ta stranka na svoji listi vsaj enega denarnega čarovnika, če bi hotela ekonomsko upravljati občinski proračun. Od kdaj pa se ta „Gemeindliste“ tako zanima za kulturo in izobrazbo, je sploh novo, če upoštevamo, da slovensko prosvetno društvo „Bilka“ do leta 1970, ko je ljudska stranka morala oddati županovo mesto socialistom, ni dobilo nobene finančne podpore.

Sploh je čudno, da hočejo vsi delati za vse občane, a nobenemu ni prišlo še na pamet, da bi za Slovence, katerih prisotnost v občini je obema strankama znana, napravili saj en dvojezični plakat ali letak. Sploh se Slovenci v politiki skoraj ne upoštevajo! „Gemeindliste“ zato računa z drugimi, zato je namestila v vsaki vasi tablo z napisom

šport - šport - šport - šport - šport

BOKS

Carlos Duran obdržal naslov — Orsolič ob zmago?

So sodniki Hansa Orsoliča pretekli četrtek zvečer v dunajski mestni hali, ko je vse izgledalo, da bo postal tretjič evropski boksarski prvak „superwelter kategorije“, ogo-ljufali? Večji del občinstva, zbralo se je v hali 10.000 ljudi, je bilo tega mnenja, ko so sodniki Jean Desvert (Belgija), Rene Schaltenbrand (Švica) in Julian Risote (Španija) po petnajstih rundah dvoboja, proglasili **Carlusa Durana** za zmagovalca po točkah. Tako ostane Italijan še nadalje evropski boksarski prvak „superwelter kategorije“.

„Zmagal sem,“ je venomer jecljal Orsolič — tudi njegov menežer Willi Zeller, kožuhoinar iz Berlina, je bil istega mnenja. Prav tako tudi mnogi izvedenci boksarskega športa; Ernst Weiß, na primer, je izjavil: „Orsolič bi moral zmagati že zaradi tega, ker je bil stalno v ofenzivi. Najboljše je Hans boksal v enajsti rundi, ko je izgledalo, da bo podrl svojega nasprotnika. Do tega časa je bil Orsolič po točkah na vsak način pred Duranom.“

Jonny Conteh premagal nemškega prvaka Schmidtkaja

Dolgo ni trajala nadvlada nemškega evropskega boksarskega prvaka Rüdigerja Schmidtkaja v „polteški kategoriji“. Potem ko je novembra leta 1972 v 12. rundi premagal Angleža Chrisa Finnegan, je doletela v tork minulega tedna 30-letnega Nemca iz Frankfurta, proti mnogo boljšemu izvalcu, črnemu Britancu Johnnyju Contehu iz Liverpoola v londonski športni hali, ista usoda. Prav tako v 12. rundi, popolnoma izčrpan in nezmožen, se še dalje bojevati, se je Schmidtkaja opotekel v kot boksarskega odra.

NOGOMET

Avstrijska nacionalna liga

Tudi v Avstriji so začeli ob koncu tedna z nogometnim prvenstvom v nacionalni ligi. Že prvo kolo spomladanskega prvenstva je prineslo spremembo na vrhu lestvice. Jenesski prvak LASK, ki je moral že preteklo leto pustiti dve točki v Bregenzu, je tudi prvo spomladansko tekmo s tem moštvom igral samo neodločeno 0:0 in tako izgubil vodstvo na lestvici, kajti Rapid je gladko premagal **celovško Avstrijo s 5:2 (4:1)**. Zasedovalci so tudi na preži za prvo mesto. Tako je innsbruški Wacker porazil dunajsko Avstrijo z 2:1 (1:1). Dve točki si je priborila Admira Wacker, ki je premagala moštvo Eisenstadta z 2:1 (0:1). Odlično je začel VÖEST iz Linza, ki je gladko porazil Vienno s 3:0 (1:0). Zmagala sta tudi GAK nad Sportklubom 1:0 (0:0), salzburška Avstrija pa Stur-

ma iz Gradca z 2:1 (1:1). Tekmo med Donawitzom in Wiener Neustadtom so morali preložiti zaradi slabega igrišča.

Jugoslovanski nogomet

V nedeljo so igrali v Jugoslaviji tretje kolo spomladanskega nogometnega prvenstva. Važno točko je prinesla ljubljanska Olimpija iz Skopja, čeprav so računali, da bodo zmagali. No, pa tudi ena točka je nekaj vredna, še celo, ker so jo prinesli s tujega. Olimpija, ki ima sedaj 17 točk, si deli 12. in 13. mesto z novosadsko Vojvodino. V vodstvu lestvice se je malo spremenilo, ker je Crvena zvezda doma premagala sarajevskega Željezničarja s 3:0, Velež pa je igral v Zagrebu z Dinamom le neodločeno 1:1, ter moral zato prvo mesto oddati Crveni zvezdi. Velež in Crvena zvezda

imata enako število točk (29), a Velež slabšo razliko v golih; na 3. mestu je moštvo Beograda (26 točk).

SMUŠKI SKOKI

Okoli 100 tisoč gledalcev je v nedeljo uživalo ob smuških skokih na skakalnici v Holmenkollnu blizu norveškega glavnega mesta Osla. Kot tretji Srednjeevropjec, po Recknaglu in Neudorfu (oba Vzhodna Nemčija), je postal novi svetovni prvak v skokih Švicar Hans Schmid (skoka 81, 89 m), drugi je bil šele pravkar novopečeni svetovni prvak v smuških poletih Aschenbach (NDR, skoka: 81, 87 m), 3. je bil Čeh Leon Škoda (skoka: 83, 87). Šele na peto mesto se je uvrstil prvi Norvežan Einar Bekken.

Od Avstrijcev je uspel le Tirolec Rudi Wanner, ki se je od 95 skakalcev uvrstil na 15. mesto (skoka: 76, 86 metrov), 26. je bil Schnabl, 34. Bachler, 45. Schwabl.

Od Jugoslovancev se je Slovenec Marijan Prelovšek s skokoma: 75 in 86,5 metra uvrstil na lepo 12. mesto.

Mladina podpira samostojne slovenske liste!

PRI NAS NA KOROŠKEM

Poroki mladih parov

PLAZNICA — GORIČE

Le redkokdaj se oglašamo iz našega kraja z novicami, a tokrat prilike le nočemo zamuditi.

Kljub dolgemu pustnemu času smo imeli v naši fari eno samo poročno slavje. Svoj dekliški in fantovski stan sta zapustila nevesta Rozika Resman, pd. Omevkova iz Plaznice ter ženin Karli Hren iz Gorič pri Žitari vasi, ter si v šentlipški farni cerkvi obljubila trajno zakonsko zvestobo.

Cerkveni pevci iz Št. Lipša, katerih sopevka je tudi mlada nevesta, so slavje olepšali s svojim petjem pri poročni maši, katero je daroval g. dr. Ostrovski.

Oba poročna slavljena izhajata iz družin, ki so njima omogočile, da sta prav mojstrsko zastopala našo farno mladino na kulturnih predstavah v Št. Lipšu in Žitari vasi. Želja nas vseh je, da bi njuno življenje

bilo tudi v zakonu srečno, ter da bi tudi v srečnem in z božjo ljubeznijo napolnjenem ognjišču tudi v bodočnosti plamtela ista ljubezen do slovenske pesmi in besede.

LOBNIK — GOSELNA VAS

Kljub temu, da so ustavili ozkotirno Fikejevo železnico, je spretni poštni nastavljenec Peter Lesjak našel pot iz Goseljne vasi v Železno Kaplo.

Pogumno in brez odlašanja je prosil Peručeve starše za roko hčerke Marije Sadoleske, mlade učiteljice v Železni Kapli. Cvetoče Marijino srce je bilo tudi ganjeno od same poštene ljubezni in tako sta dne 18. 2. stala kot ženin in nevesta pred oltarjem v Železni Kapli. Poročne obrede z mašo je opravil g. Polde Zunder, ki se je izkazal tudi z lepim nagovorom. Pevci iz Dobrle vasi ter Goseljne vasi so olepšali slavje z ubranim petjem.

Po cerkvenih obredih se je nato podala

dolga kolona avtomobilov na pot v Žitaro vas, kjer se je v prostorni Rutarjevi gostilni odvijal nadaljni „obred“. Ob veselih zvokih domačega ansambla „Veseli Rožani“ je čas vse prehitro minil, tako da je mlada nevesta komaj zmogla zvabiti vse goste na ples.

Mariji Lesjak, roj. Sadoleske ter njenemu možu Petru želimo tako na poklicni kot tudi na zakonski poti še nadalje veliko uspeha — za blagor našega naroda.

Kapelški „pusti in puščobe“

Čeprav je pust že za nami — morda pa vendarle še kje kaki preostali krapci spominjajo na ta veseli čas — je potrebno, da spregovorimo nekaj besed o našem domačem pustu.

Kot vsepovsod drugod je tudi v Železni Kapli kar mrgolelo od zabav in maškerad za velike in male šeme. Nekateri so se pri tem zabavali, drugi dolgočasili, vsak po svoje.

Veliko zabave nam je na pustno nedeljo pripravila farna mladina, ki je prikazala na deskah Goldonijevo komedijo „Sluga dveh gospodov“. Ker je bilo letošnje pustovanje zelo dolgo in se je vsak gledalec že zadosti mogel nasmejati, smo se kar čudili, da je bila dvorana tako dobro zasedena. Iznajdljiv nastop in pozdrav režiserja, gospoda kaplana Poldeja z besedami „Dragi pusti in puščobe“, s puščobami je označil ženske puste, nas je vse spravil v pravo razpoloženje.

Kot namazano se je razvijalo dogajanje na odru, pri čemer nosi glavno zaslugo Francej Sadoleske v osebi sluga. Ni čuda, da je teklo o dnjega, ko je bil od začetka do konca igre na nogah, begal sem ter tja in bil venomer v strahu, kako se bo vse izteklo. Vrh tega pa oba njegova gospoda nista skrbela za njegov želoдец, za kar je šele po predstavi poskrbela naša dobra farovška kuharica. Vendar se je vseh težav otresel s čisto izgovarjavo, diferencirano mimiko in elegantnimi kretnjami, ki so spominjale na izvajanje kakega baletnega plesalca.

Tudi vsi ostali igralci so se kar dobro vživeli v smešno dogajanje, scena je bila primerna, čeprav skromna, maske izrazite.

Razen prepričile osvetljave in nekaterih majhnih spodrslijajev smemo reči, da je bila predstava posrečena. Zahvalo smo dolžni režiserju, vsem igralcem in gospodu Vavtiju, ki je šminkal.

V ponedeljek pa so tudi otroci prišli na svoj račun. Zbrali so se v farni dvorani, kjer so godli, plesali in peli, vmes pa se še malo posladkali. Nato je nastopil Pavliha, ki se mu na tem mestu zahvaljujemo, da je prekanil „hudobnega grofa“ in ga pognal v rog.

Razgreti in navdušeni so odšli otroci domov in kmalu spet pričakujejo prefriganega Pavlihca.

Fran Saleški Finžgar:

Strici

6

KMEČKA ZGODBA

„Če nisi baba, daj mi roko!“

Brata sta si stisnila desnici.

„Ti ne veš, da imam že najeto sobo pri rudniku v Lepi njivi. Jutri odidem. Ali greš z mano?“

„Ne jutri! Pri tej priči pojdiva.“

Mihor je stisnil bratovo roko krepkeje.

„Če si mož, pojdi in naveži si culo. Ko se vrneš, si jo navežem še jaz — in vržem obe skozi okno. Pod izbo je tema in nikogar ni tam. Ti počakaj pod oknom.“

„Sam Bog te mi je dal za brata!“ je stiskal z obema rokama Boltežar Mihorjevo in takoj zginil krog vogla ter se hitro zgubil skozi svate na izbo.

Mihor je šel še enkrat pred pod. Vesel je bil, ko je družica plesala s svojim fantom, ki je prišel zapečevati. Prijel je za roke Zaplznikovo deklo in se zakadil z njo v vrtinec. Tako je pribijal ob pod, da so udarci preglušali glas trobent.

Medtem pa je Boltežar vezal sveženj. Ko je snel šopek s klobuka, ga je držal dolgo pred seboj. Lucija mu ga je pripela. Nato ga je položil na mizo — in še se ni mogel odtrgati od njega, dokler ni spet segel po njem in si ga

pritisnil na ustnice. Potem ga je zvil in dejal med obleko v sveženj.

Ko je Boltežar stopil iz veže na podič, je Mihor privrskal s plesavko s poda in jo vodil v hišo, da jo pogosti. Na pragu sta se brata srečala in si pomežiknila.

Trda noč je še bila. V zvezdnati jasnini sta hiteli dve črni senci sredi snegov s Podloga v dolino. V hribu je lajal lisjak in se jezil na trobente, ki so udarjale s poda.

ŠESTO POGlavJE

Osmero neugnanih svatov je do jutra ostalo na Podlogu. Ko je Gašper prišel mednje, so si že pripravili terjatev za vino, ki ga po šegi mora ženin dati „na rožance“. Izmislili so si zanko za Gašperja. Nekdo se je namaškral za inženirja, v hrib za hišo so imeli napeljano vrv, ob voglu hiše, kjer je bila Gašperjeva spalnica, so pa stali s krampi.

„Kaj ugibate?“ jih je veselo vprašal Gašper.

„Pot za vzpenjačo merimo. Ti imaš mlado in lepo ženo, ki bo dobro kuhala in mnogo cvrla. Za cvrčo je treba drv. Torej ji bomo postregli in napravili iz gozda vzpenjačo, da bodo drva kar sama letela pred hišo. Ker nam je pa na poti tale vogel hiše, ga bodo možje podrli, da dobimo pot.“

„Oho!“ se je začel upirati Gašper.

„Nič oho! Mera tako kaže.“

„Kako kaže mera?“

„Osem štefanov vina na rožance!“

Burka se je razpletla, možje so grozili voglu s krampi, inženir je trdno gonil svojo, dokler se seveda ni Gašper podal in za odkup vogla svoje spalnice odmeril vina, ki so ga možki odnesli k sosedu in tam ob harmoniki nadaljevali gostijo.

Lucija je stala na podiču pred hišo. Tudi ona se je smejala trdemu, z dovtipi zabeljenemu pogajanju. Toda njen smeh ni bil iskren. Silila se je, z očmi pa neprestano nekaj iskala.

Ko so odšli paberkovači z vinom, je Lucija vprašujoče uprla oči v Gašperja, ki se je ves srečen vračal v hišo: „Končano! Lepo je bilo, ali ne, Lucija?“

Lucija ga je še vedno gledala in kakor da ni slišala vprašanje, je rekla:

„Kje sta Mihor in Boltežar?“

„Naj se odpočijeta,“ je brezskrbno zamahnil z roko Gašper. „Mihor je bil neugnan. Truden je.“

Vesela jasnina je oblila Lucijino lice in hvaležno je stiskala roko možu, ki jo je vedel v hišo, kjer so strežajke in kuharice imele polne roke posla s pospravljanjem. Lucija je smuknila takoj v sobico, se delavniški preoblekla in začela pomagati. Šimen je prišel iz hleva, ko je po dolgem času spet sam vrdeval, obstal med vrati in ves zadovoljen gledal Lucijo, ki se je kakor vrtavka sukala in se ji je delo za čuda odsedalo.

Še pred poldnem je bila navlečena in zašarjena hiša taka, kakor bi ne bilo v njej svatovščine. Oče je poklical najemnice, jih plačal, Lucija je pa za vsako pripravila potic in prigrizkov za na dom. Zdelo se ji je, da bi bilo prav, če bi ostale še pri obedu. Toda oče je tako odredil in Lucija ni razmišljala, zakaj.

Opoldne je postavila obed na mizo že Lucija.

„Tukajle boš ti, Lucija,“ ji je oče odkazal sedež. „Gospodinja smuka vedno ven in noter, zato bodi tu na kraju, kjer se lahko vsak hip snameš.“

„Mihorja in Boltežarja še ni,“ je opomnila s strahom Lucija, ko je razdeljevala žlice:

„Saj res,“ je pritrdil Gašper in vstal izza mize. „Kaj bosta večnost zalezala? Stopim ju poklicat.“

Usodne smuči

Kadar vidim otroke ali odrasle, ko se sanjkajo ali smučajo, se vedno spomnim dogodka iz moje mladosti, ki se mi je globoko vtisnil v spomin.

Kot zdaj otroci, sem si tudi jaz želela, da bi imela sanke ali smuči, s katerimi bi se lahko spustila po strmih bregu. A takrat so bili taki otroci, ki so jih imeli, zelo redki. To so bili otroci premožnih staršev ali tistih, ki so že v tistih časih ljubili šport. Mi si pa nismo upali prositi starše za tako potrat, kot je to imenoval naš ata.

Brata Tinček in Tonček sta si sama poskušala napraviti nekaj smučkam podobnega. To so bile le ukrivljene ozke deske. No, malo je le polzelo po zmrzlem snegu in tako sta se smučala enkrat eden, drugič drugi. Mlajši bratec in jaz pa sva jih samo opazovala.

Pa se je bratoma nasmehnila sreča. Na obisk je prišla teta, ki jima je prinesla lepe smučke, palice in smučarske čevlje. Še sedaj dobro vem, kakšne so bile smuči: dolge, črno pobarvane, lakirane, z vsem železjem, kar spada zraven. Svetile so se kot luč. Brata sta bila presenečena, jaz pa žalostna. Meni je prinesla teta lepo rjavo torbo, pa še obleko, mlajšemu bratu pa igrače. Seveda so bile tudi deklice, ki bi imele tako torbo za v šolo, v tistih časih redke.

„Da se boš pridno učila in boš nekega dne učiteljica,“ mi je naročala, a jaz nisem bila prav nič vesela. Stokrat rajši bi bila imela teto, če bi meni prinesla smuči, ki sem si jih tako želela. Sošolke so sicer kar malo z zavistjo gledale mojo novo lepo torbo, meni pa ni bilo prav nič zanjo.

„To je pametno, da si aktovko prinesla. Še Tinčku in Tončku bi jo bila rajši kupila, namesto teh dil,“ je ata pravil teti. „Da si bo kdo še nogo zlomil, potem bo pa dobro,“ se je hudoval.

Hudi časi so bili takrat in starši bi bili bolj veseli, če bi otroci dobili obleko ali čevlje.

„Zdaj bodo še te čevlje strgali, ko si jim kupila smuči, drugače bi jih pa dolgo nosila za v šolo,“ je bila v skrbeh mama.

„Pusti jima veselje, saj drugače jima bodo čevlji tako premajhni, ko takim hitro nogo rastejo, čevlji pa ne,“ je govorila teta. Potem je teta odšla. Mi smo hodili v šolo in brata nista imela časa za smuko.

Bila je nedelja po Novem letu. Na obisk je prišla stara mati, pravzaprav očetova mačeha. Naša mama je bila bolna in tistega dne še ni vstala. Dan je bil krasen. Sneg se je belil v soncu in nas vabil ven. Prišli so še sosedovi otroci. Brata sta prosila očeta, če se smeta iti smučat.

„Zdaj ne, ko je mati prišla!“ je odgovoril.

„Pusti jih, pusti, naj gredo,“ je prigovarjala mati. Mama ni rekla nič, ker nikdar ni

ugovarjala očetu; mislim pa, da bi rajši videla, če bi šli, da bi bil mir v hiši, ker je bila bolna. Oni so se zapletli v pogovor, Tinček in Tonček pa sta tiho izginila skozi vrata. Tudi mene sta vabila sonce in sneg. Boječe sem se ozirala v kamro, kjer so se mati, ata in mama pogovarjali. Ker pa se niso za nas nič zmenili, sem tudi jaz izginila skozi vrata.

Zunaj so bile prijateljice in sosedovi otroci. Oh, kako lepo bi se bilo sankati in smučati. Pa kje dobiti sanke? „Veste kaj, pojdim v kozolec in vzemimo one velike,“ je predlagal nekdo. To so bile sani, s katerimi so pozimi vlačili drva domov in gnoj na njive. Bile so težke, vendar smo jih vsi skupaj nekako izvlekli izpod kozolca.

Šli smo na Bregarjeve njive. Tam so se že smučali Tinček in Tonček in sosedov Lojzek. Obstali smo in jih opazovali. Takrat sem si spet srčno zaželela, da bi imela lepe nove smuči, s katerimi bi se prav tako spustila čez valovite njive kot brata.

Zopet smo vlekli težke sani naprej in prišli do mesta, od koder se je dalo lepo peljati navzdol. Deklice smo zlezle zadaj na sani, Jožek pa jih je potisnil. Sanke so se premaknile in počasi lezle po bregu navzdol. To je bilo veselje, da smo se smejali na ves glas.

Naenkrat je naš smeh pretrgal glasen krik. Janez je ustavil sani. Slišali smo Tončka:

„Na pomoč, pridite hitro, pridite hitro, Tinček je padel in samo stoka!“

Pustili smo sani in gazili sneg, kolikor smo mogli hitro proti kraju, kjer je stal brat in nas klical. Tinček je ležal na tleh ter jokal in stokal. Zaletel se je v hrastič, ki mu je sneg upognil vrh, da je bil skrit v snegu. Vrglo ga je čez rob njive v grmovje.

JANKO PEČNIK:

Med zaslepljenimi brati

(Nadaljevanje in konec)

Minilo je skoroda leto dni. Z ženo sem bil slučajno enkrat po opravih v Celovcu. Ker je nama preostajalo še nekaj časa, sva pogledala tudi v bolnišnico, kjer je bil tedaj tudi v žvabeški sosesčini vsem znani Tonej na zdravljenju. Njegova življenjska pot je bila skoroda podobna poti omenjenega Štefana. Njegova življenjska pot ni bila postлана z rožicami. Od mladosti je moral trdo garati in si služiti svoj vsakdanji kruh kot žagar pri različnih podjetnikih. Ti njegovi lesni podjetniki pa so bili povečini zagriženi nacisti, on pa je imel to „slabo napako“, da je bil preveč zvest vsakemu svojemu gospodarju. Njegov šef mu je na nesrečni dan

Hoteli smo ga vzdigniti in nesti, a nismo mogli. Tonček mu je previdno odpel smuči, potem pa smo ga nekako le spravili na sani, čeprav je jokal in stokal, da nas je bilo kar strah. Zdaj se je šele začela trnjeva pot. Komaj, komaj smo vlekli po bregu navzgor sani s stokajočim bratom. Njega je zeblo in bolelo, da se je kar tresel, nam pa je bilo vroče kljub zimi. Počasi smo ga le spravili do doma.

Na pragu sta se prikazala oče in mati.

„Ata, Tinček je padel in ga noga boli,“ je hitel praviti Tonček.

„Saj sem rekel, da se ne smete smučati,“ se je jezil ata. „Vse vas bom namlatil, te dile pa sesekal in skuril, da bo mir.“ Mati ga je pogovarjala, naj se ne jezi, da vse skupaj nič ne pomaga, le Tinčku naj pomaga.

Drugi dan je šel oče po domačega zdravnika. Ta je zdravil ljudi in živino. Ljudje so mu zaupali. Ugotovil je, da ima Tinček zlomljeno nogo. Ker je bilo do mesta zelo daleč, se je odločil, da bo kar sam bratu naravnal nogo. Tinček je tulil, da smo se vsi razbežali razen očeta. Še sedaj vidim mamo, kako je vsa bolna stala zunaj pred hišo in govorila:

„Le zakaj je teta prinesla te dile? Jaz jih bom sesekala in skurila!“ Pa jih ni sesekala ne mama ne ata, ker jih je sosedov Janez hitro skril, da jih ni nihče našel.

Tedaj se je meni dobro zdelo, da mi je teta namesto smuči dala aktovko. Pridno sem hodila v šolo, Tinček pa je vso preostalo zimo ležal doma. Smučal se tisto leto ni nihče več. Drugo leto in vsa naslednja pa sta se brata vedno smučala previdno in počasi. Mene pa ni smuka nikdar več mikala. Vedno sem se močno bala, da si še jaz ne bi zlomila noge.

Tako je minila moja mladost brez smuči in sank. Mojim otrokom pa se sedaj godi bolje in lepše, ker so se časi od takrat močno spremenili.

Justina

6

JOLANKA:

Pridi, pomlad!

Pomladni vetrovi so spet zapihljali od toplega juga do naših poljan; bi snežec in led nam pač radi pregnali, a kaj, ko pa mráz je tako še močan!

Odeja snežena še zemljo pokriva in dreveje je golo, gozdovi molčé; pod snegom narava utrujena sniva, da v njej se pomladne spet sile zbudé.

Siničke in vrabčki po strehah kramljajo, njih srčeca drobna pomlad si žele; v nožice jih zebe, a vendar čebljajo: »Kako bo lepo, ko spet v cvetu bo vse!«

Saj dolgo se zima ne bo več držala, je sonce močno že in zrak pregorkaj; in vesna zelena bo spet kraljevala, napolnil poljane bo vonj njen sladak.

Razbij se, o zimsko okovje ledeno, pobegni, o zima, v svoj biserni grad, razcvéti se, polje, da spet boš zeleno; o pridi, le pridi, preljuba pomlad!

Pregovori

Kdor čas pridobi, dosti pridobi; kdor čas izgubi, dosti izgubi.

Kdor ne pride v pravem času, mora vzeti, kar ostane.

Obljuba dela dolg.

Železo je treba kovati, dokler je razbeljeno.

Dobro se samo hvali.

Poštenje najdalje traja.

Hitra pomoč je dvojna pomoč.

Marsikdo bi rad dobro živel in jedel, a na delo pozabi.

Hitro lahko kaj izvršimo, a se zaradi tega često dolgo kesamo.

Ne povej vedno vsega, kar veš; vedi pa vedno, kar poveš.

dokopal do svoje pokojnine, a je kmalu nato resno zbolel in se ni nikdar več vrnil iz bolnišnice.

Našla sva ga na starem medicinskem oddelku, ko so mu bili zadnji dnevi šteti. Kakor bi slučaj hotel, sva tam našla tudi Štefana. V veliki sobi, kjer je ležalo polno bolnikov, me je že od daleč spoznal, prišel k meni in me s solznimi očmi objel. Tožil mi je, da mu zdravstveno ne gre dobro. Posil me je za jabolka, katera je tako rad jedel. Odprl sem za Toneja namenjeni zavojček z jabolki in obema — vsakemu pošteno polovico — razdelil. To je bilo verjetno zadnjič, kajti Toneja so par dni nato pokopali na pokopališču v Celovcu, za Štefanom pa sem izgubil vsakršno sled.

Oče je rahlo namrgodil čelo in ni pristavil ne bev ne mev.

„Štefa, kje pa boš ti sedela?“ je držala Lucija lično žličko v rokah in gledala, kam bi jo položila.

„Pri tebi!“ je veselo rekla deklica, zlezla izza mize na klop in za očetovim hrbtom priplezala k Luciji.

„Tako? Ali nisi več moja?“ jo je oče podražil.

„Še,“ je Štefa zatrjevala. „Pa je Lucija tudi moja, jeli?“

Štefa je pogledala z otroškimi očmi svakinjo in čakala odgovora. Lucija se je sklonila do nje in jo pobožala.

Medtem je Gašper trkal na vrata izbe. Nihče se ni odzval. Odprl je. Vse prazno. Pod mizo je ležal Mihorjev šopek, okno je bilo na stežaj odprto, po sobi je bilo vse v neredu. Gašperju je zaprlo sapo. Samo za trenutek se ni zavedel, kaj se je zgodilo. Toda to je bilo kakor hipen mrak čez oči, potem pa se mu je vse posvetilo. Vzdihnul je:

„Torej to sta mi napravila!“

Jez se je obrnil in na pragu še enkrat pogledal po praznih kljukah, kjer je navadno visela obleka bratov. Takrat je zopet opazil Mihorjev zmečkan šopek pod mizo. Vrnil se je, ga pobral in skril pred Lucijo v stensko omario.

Počasi je stopal z vrha v vežo in odprl duri v hišo. Lucija je vprav molila za pred jedjo. Gašper je momljal za njo in ni vedel, kaj izrekuje. Lucija se je ozrla in videla, kako je bled. Prebledela je še ona od temne slutnje.

„Ušla sta!“ je hripavo razodel Gašper. Maruši je obšla žlica sredi pota in izlila juho. Štefa je z odprtimi usti gledala brata, Luciji so zaplavale oči v pridržanih solzah. Samo oče se ni genil. Mirno je nesel grižljaj k ustom. Niti čelo se mu ni pomračilo.

„Oče, ušla sta od hiše,“ je ponovil Gašper z glasom, ki je bila v njem že groza in jeza.

„To bi bil lahko že jutraj vedel,“ je odvrnil oče malomarno in jedel. Vseeno pa mu je ušel pogled kradoga na Lucijo, ki so ji brez joka začele kapati solze. Tedaj se je Šimen zgenil. Stegnil je roko po Luciji in si jo pritisnil na prsi s tako ljubeznivostjo, da se je Maruši zdelo kar greh.

„Ne. Lucija! Ne, ne! Niti ene solze več. Nista je vredna.“

„Oh, oče, zaradi mene sta šla.“ Sedaj je Lucija zajokala na glas. Glava ji je omahnila na očetovo ramo. Stari jo je rahlo dvignil in se odmeknil od nje. Ves presunjen je bil. Toda naglo se je zbral, potrkal z nohtom po mizi in pribil:

„Ne zaradi tebe, zaradi napuha sta šla. Naj gresta! Povedal sem jima: na vse vetrove peljejo poti s Podloga. Šla sta — Podlog pa stoji! Niti grma nista odnesla s seboj. Naj gresta. Čim dalje pojdeteta, dlje jima bodo kazali. Sedaj pa jejmo.“

In je segel prvi po žlici. Tudi Lucija je jedla, zakaj velel je oče Šimen. Toda vsak grižljaj ji je presedal.

Sredi tedna na Podlogu o hrupni svatovščini ni bilo več sledu. Vse je teklo, kakor da se ni nič zgodilo. Maruša je kuho z veseljem zamenjala s hlevom. Oče se ni kar nič obiral krog peči. Ves preroben se je razgibal in delal, da bi mu ne bil ne Mihor ne Boltežar kos. Lucija je gospodinjila. Toda ona ni bila Maruša, ki je vse opravila z burjo, povrhu, odrivala smeti toliko po kotih, da so pač mogli čeznje, ki za šivanko ni prišla zlepa in ki ji je bila neslana in presoljena jed deveta briga. Lucija je s čudovitim mirom in z nepopisno skrbjo videla vsako malenkost. Zvečer je ni bilo spraviti k pokoju; šivala in krpala je perilo in obleko obema moškima, tudi Maruši je prikrojila marsikatero zaplato na krilo in kočmajko. Šimen je ogledo-

val vse to in z nekako otroško hvaležnostjo sprejemal od snahe izredno postrežbo in posebno dobre priboljške, ki jih niti sama niti Gašper nista bila deležna.

Ljudje so seveda zagnali vrišč zaradi obeh fantov, ki sta šla od hiše, češ, mlada ju je izpodrinila. Toda na Podlogu ni nihče zinil o njih, dasi so vsi vedeli, kje sta. Fanta se tudi nista oglasila ne s pisanjem ne z besedo. Oče je čisto dobro vedel, da ljudje pikajo Lucijo zaradi tega. Zato je naročil Gašperju (samo tedaj je izpregovoril o sinovih in tudi tedaj med štirimi očmi), naj Lucija sama ne hodi krog ljudi. Premehka je. Z jeziki opravim jaz.

In je tudi opravil. Ko se ga je nekdo lotil pri Štebucu, kako bodo zmogli Podlog, ker sta dva ušla, mu je oče zaprl besedo: „Kaj te briga, ti oklešček suhi? Mar nisem jaz za dva? In ali ni Gašper tudi za toliko, če si pljune v roke? In Lucija! Sakrabsolsko, če bi bili dobili mlado, ki bi bila privlekla dote k hiši tolikanj, da bi hlev nastlal z bankovci, za primojstokrat, da bi ne bila zatorej kot je Lucija. Štebuc, vina gor! Ti, suhljad, si pa omij z njim svoj umazani jezik.“

Suhljač je umolknil, piti se pa ni branil.

Luciji je dobro dela očetova borba zanjo. Toda trn je tičal v njenem mehkem srcu. Ni si mogla izbiti iz glave, da je ona samo zato, ker je bila kajžarska, razbila družino na Podlogu. In z nikomer ni mogla o tem govoriti. Poskusila je z Gašperjem, ko sta bila sama v sobici, poskusila dvakrat, trikrat. Toda Gašper je vselej umolknil in jo kratko zavrnil: „Kar pusti očetu. Bo že on.“ Zato je bila ta zaprta bolečina tem bolj pereča. Zajedla se je vanjo nepokojna misel, da jo je Gašper zaslužil kljub vsemu vendarle samo zato, ker jo je moral.

(Dalje prihodnjič)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 25. 3.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 26. 3.: 13.45 Informacije — Slovenske narodne v priredbi Borisa Franka. — Iz ljudstva za ljudstvo. — TOREK, 27. 3.: 9.30 Revija popevk. — 13.45 Informacije — Športni mozaik — O čebelarjih in čebelah. — SREDA, 28. 3.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — ČETRTEK, 29. 3.: 13.45 Informacije — Koroški kulturni pregled — L. M. Škerjanc: Concertino za klavir in godala. — PETEK, 30. 3.: 13.45 Informacije — Arije iz popularnih oper. — SOBOTA, 31. 3.: 9.00 Rubrika za jugoslovanske delavce, zaposlene v Avstriji — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

1. PROGRAM

SOBOTA, 24. marca: 15.30 Domači koncert — 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.55 Za družino — 17.40 Kuharsko omizje v prominentni beznici — 18.25 Zgodba za lahko noč — 18.30 Kultura posebno — 18.55 Dober večer reče v soboto zvečer Heinz Conrads — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Dvigalo, od Georga Tresslerja — 21.50 Šport — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Poklicno tveganje.

NEDELJA, 25. marca: 10.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu B skupine v Gradcu: Avstrija proti Japonski — 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Razbojnik Rumzeis: Feldmaršal — 16.40 Za otroke od 6. leta naprej: Gospod Habakuk prosi — 17.10 Za družino: S kamero zraven: Letala z vetrom — 17.55 Zgodba za lahko noč — 18.00 Prizma: Magazin za ženo od danes — 19.00 Arhitektura in stanovati — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 Boccaccio, opereta v treh dejanjih od F. Zella in R. Geneeja — glasba Franca Suppeja — 21.45 Šport in čas v sliki — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 26. marca: 18.00 Znanje aktualno — 18.25 Stročki in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.55 Gospodarstvo gledano od blizu — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje iz ranča Shiloha: Skrivnost Sama Hardersa — 21.20 Šola za starše: Kdo je poučil vašega otroka — 21.30 Prometni obzornik — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.35 Menežerstvo: Odločitev.

TOREK, 27. marca: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Stročki in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Raji živali: Molk nad Evropo — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.10 Dan, ko so prišle ribe, film — 22.50 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 28. marca: 10.00 Televizija v šoli: To je Pariz — 10.30 Električna v vesolju — 11.00 Program za delavce: Mestna utrdba (citadela) — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Prepri letnih časov — 17.10 Za otroke od 11. leta naprej: Mali športni ABC: Mečevati se — 17.35 Indijanska reka: Stric Raoul ima rojstni dan — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Stročki in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Tri deklice in trije dečki: Gregove drzne sanje — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Saga o Forsythih, od Johna Galsworthyja — 21.10 Šepetanje v stanovanju (5. nadaljevanje): Luksusna kopalnica — 21.20 Meddržavna tekma med Avstrijo in Nizozemsko (1. polčas) — 22.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu skupine B: Avstrija — Združene države Amerike — 21.15 Prijateljska meddržavna nogometna tekma

med Avstrijo in Nizozemsko: 2. polčas — 23.00 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 29. marca: 10.00 Televizija v šoli: Gozdni pojmi in bolezen na drevesu — 10.30 Gotika v Avstriji — 11.00 Motivi pesništva: Matl — 11.30 To je London — 12.00 Dekalog: Iskati resnico — 12.30 Menežerstvo: Odločitev — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Prus na Dunaju — 21.20 Prerezi — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 30. marca: 10.00 Televizija v šoli: Zvok po človeški roki: Elektronska glasba — 10.30 Mesto dela zgodovino: Sveti eksperiment Justinjana — 11.00 Program za delavce: Dan, ko pridejo ribe — 18.00 Orientacija — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Očarljiva Ženi: Lahko leti Neža? — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Zgodilo se je pojutrišnjem, od Henrika Viarda Bergiera in Sache (2. nadaljevanje): Tajne konference — 21.10 Novi milijarderji: Sindikalni kapitalizem v Evropi, od Aleksandra Vodopivca — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Redkivca od spodaj; filmska groteska o mrtvecu v omari za kontrabase in milijonski dobiček pri konjskem totu.

SOBOTA, 31. marca: 15.30 Domači koncert — 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Pošiljka z mišjo — 16.55 Gulp, risanka — 17.00 Za družino: Naš prijetni dom: Ločitev boli — 17.25 Klub seniorjev — 18.25 Zgodba za lahko noč — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer reče v soboto zvečer Heinz Conrads — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Peter Alexander, prenos iz Wiesbadna — 21.50 Šport — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Vislice na drevesu.

2. PROGRAM

NEDELJA, 25. marca: 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Ne morem enostavno nič več — 19.15 Mi 73 — 19.30 Kultura posebno — 20.05 Vprašanja kristjana — 20.15 V osebni zadevi — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 26. marca: 18.30 Gost pri Clemensu Holzmeisteru — 19.00 Biologija za vas — 20.09 Izobrazba — 20.15 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Avstrija — Jugoslavija — 22.15 Avstrija v sliki — 22.35 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 27. marca: 18.30 Dekalog: Iskati resnico — 19.00 Znanje brez znanja: Pokrajina v nevarnosti — 20.09 Izobrazba — 20.15 Zbori sveta — ljudski plesi sveta: Grčija — 21.10 Enaindvajset, kviz za vse, ki marsikaj vedo — 21.55 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 22.15 Znanje aktualno — 22.40 Čas v sliki in kultura.

SREDA, 28. marca: 18.30 Motivi pesništva: Mati — 19.00 Menežerstvo — 20.09 Izobrazba — 20.15 Glasba iz gradov in vrtov: L. van Beethoven — Septet v Es-duru, op. 20 — 21.05 Žena v hermelinu, film Ernesta Lubitscha (1948) — 22.30 Avstrija v sliki — 22.30 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 29. marca: 18.30 Mesto dela zgodovino — 19.00 Stik — 20.09 Izobrazba — 20.15 Vojna je končana, film o sporih Španca v emigraciji proti Francovemu režimu — 22.10 Avstrija v sliki — 22.30 Čas v sliki in kultura.

PETEK, 30. marca: 18.30 Gimnastični tečaj z Jazzom, Popom in Beatom — 18.45 Socialno delo: Poklic in poklicanost zanj — 19.00 Od Firenc v Rim — 20.00 Spotoma ob koncu tedna — 20.09 Izobrazba — 20.15 Buddebrooks (I), zgodovinsko-družbeni film po romanu Thomasa Manna — 21.50 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Avstrija — Švica.

SOBOTA, 31. marca: 14.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Moskvi skupine A: Češkoslovaška — Poljska — 16.30 Saga o Forsythih (8. nadaljevanje) — 17.20 Glasbena poročila — 17.55

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu iz Gradca, skupina B: Avstrija — Vzhodna Nemčija — 20.09 Izobrazba — 20.15 Buddebrooks (II), zgodovinsko-družbeni film po romanu Thomasa Manna — 21.55 Čas v sliki.

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 25. III.: 8.45 Mestece Peyton — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.50 Poročila — 11.55 Delavski amandmaji — 12.25 TV kažipot — 13.00 Naše malo mesto — 14.00 Graz: Svetovno hokejsko prvenstvo skupine B — Jugoslavija : Švica — 17.00 Rokomet Jugoslavija : ČSSR — 18.15 Poročila — 18.20 Srečanje z Jankom Glazerjem — 18.40 Požar — bolgarski dokumentarni film — 19.40 Risanka — 19.45 Propagandna oddaja — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV barometer — 20.35 Berači in sinovi — 21.30 Pesmi evrovizije 73 — 22.00 Športni pregled — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 26. III.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 TV v šoli — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 M. Voglar: Možički pomagači — 18.15 Obzornik — 18.30 Gvajana, dežela voda — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 I. Tavčar — M. Mejak: Cvetje v jeseni — 21.20 Svetovno hokejsko prvenstvo skupine B — Jugoslavija : Avstrija — 22.30 Poročila.

TOREK, 27. III.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 TV v šoli — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Ruščina — ponovitev — 16.10 TV v šoli — 16.40 Madžarski TV pregled — 17.15 Delavski amandmaji — 17.45 Leteči vrtnar — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Mešani zbor iz Izole — 18.55 Mozaik — 19.00 Pedrija: Huda zlatenica je novorojenčku nevarna — 19.20 Imeti in ne imeti — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Pogovor o ... — 21.20 Nenavadne zgodbe — 21.50 J. Thorwald: Stoletje kirurgov — 22.15 Poročila.

SREDA, 28. III.: 8.20 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — 16.00 Svetovno hokejsko prvenstvo skupine B — Jugoslavija : Italija — 17.45 Mačkon in njegov trop — 18.10 Obzornik — 18.25 Od filma do filma — 18.45 Živa filozofija — 19.10 Mozaik — 19.15 Vaš šlager sezone — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Dvoboj na soncu — 22.30 Poročila.

ČETRTEK, 29. III.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev

„Vinko Poljanec“ v Škocijanu vabi na uprizoritev veseloigre

Dnevi naše sreče

v soboto, 31. marca 1973, ob 20.00 v farni dvorani v Škocijanu.

Gostujejo igralci DPD „Svoboda“ iz Šenčurja pri Kranju.

— 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Francoščina — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.40 J. Kislinger: Pognani iz raja — 18.15 Obzornik — 18.30 Moj prijatelj Volk — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na odih — 20.40 Četrkovi razgledi — 21.30 Fernandel — 22.20 B. Britten: Albert Herring — 23.10 Poročila.

PETEK, 30. III.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 14.40 TV v šoli — ponovitev — 16.10 Angleščina — ponovitev — 17.00 Gradec: Svetovno hokejsko prvenstvo skupine B — Jugoslavija : Japonska — 19.00 Rezerviran čas — 19.20 Profesor Baltazar — 19.30 Cesta in mi: Otrok v prometu — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Reportaža — 20.30 TV barometer — 20.35 Iz zakladnice svetovne književnosti — 22.05 XXI. stoletje — 22.30 Poročila.

SOBOTA, 31. III.: 9.35 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — 14.00 Gradec: Svetovno hokejsko prvenstvo skupine B: Jugoslavija : Romunija — 16.30 Košarka Bosna : Partizan — 18.00 Obzornik — 18.15 Krivokljun in Zgolična — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Zakaj bi veselo ne peli — 21.30 Cirkus — 21.55 Matija — 22.45 TV kažipot — 23.05 Poročila.

Študij sta končala

Gospa DANA ZWITTERJEVA je končala na univerzi v Salzburgu študij in nastopila službo na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu in poučuje tam zgodovino in geografijo.

ŠTEFAN JELEN je končal na Dunaju svoj študij medicine in bil 14. marca promoviran za doktorja medicine.

Novi naši profesorici in doktorju tudi mi iskreno čestitamo in želimo obilo uspehov.

Slovinci v Italiji protestirajo proti ustanovi kraških rezervatov

(Nadaljevanje z 2. strani)

prebivalstvom ter preoblikuje ves osnutek tako, da bo ščitil interes Krasa in njegovih prebivalcev.

Slovenski skupnosti v Italiji pa je poročal o zakonskem osnutku deželne vlade politični tajnik dr. Drago Štoka. Po obširni razpravi je svet Slovenske skupnosti ponovno ugotovil, da je vprašanje kraških naravnih rezervatov izrednega pomena za nadaljnji razvoj slovenskega prebivalstva na tržaškem in goriškem Krasu.

Deželni zakonski osnutek ne upošteva gospodarskega razvoja na Krasu, zlasti ne potrebe kmetijstva, gozdarstva in kamnoseštva in popolnoma prezira pravice prizadetih kmetov in lastnikov, saj ne predvideva nobene odškodnine, najemnine ali davčnih olajšav za okrnjene lastniške pravice, niti ne prispevkov za delež kmetov pri negi kraškega sveta. Posebno pa je deželni zakonski osnutek nesprejemljiv, ker ne predvideva soudeležbe kmetov in lastnikov pri vodenju ustanove za kraške rezervate. Nikakor ni sprejemljiva ustanova s tako daljnosežnimi pristojnostmi, kot so razlastitve, sestava razvojnih načrtov in uresničevanje pobud brez sodelovanja prizadetega slovenskega prebivalstva.

Zato je svet Slovenske skupnosti pooblastil izvršni odbor, naj odločno nastopi na pristojnih mestih za odložitev razprave o izvršnih normah, dokler ne pride do posvetovanja s prebivalstvom, ki na Krasu živi in dela.

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi na Finžgarjevo dramo v štirih dejanjih

Naša kri

ki bo v petek, 30. marca 1973, ob 20. uri v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

Gostuje Katoliško prosvetno društvo iz Šmihela pri Pliberku.

Režija: Stanko Vavti.

Rojaki iz Celovca in okolice prisrčno vabljeni!

„Zarja“ v Železni Kapli vabi na uprizoritev veseloigre

Dnevi naše sreče

v nedeljo, 1. aprila 1973, ob 11.30 v farni dvorani v Železni Kapli.

Gostuje igralska skupina DPD „Svoboda“ iz Šenčurja pri Kranju.

KMETJE POZORI!

Vsakovrstne kmetijske stroje (Pöttinger, EPPEL, Reform, Kirchner, KMF, Regent, Feldherr, Hatzenbichler itd.) kupite sedaj

z zimskim popustom in 1 leto brez obresti

pri tvrdki

Adolf in Katarina

Krivograd

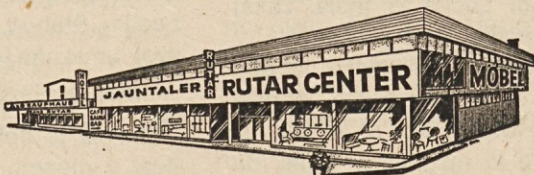
9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 1 97

Obiščite nas na Jožefovo

v soboto in nedeljo, 24. in 25. marca
v Dobri vasi!

Rutar - Center

ima vedno senzacije —
tako ugodno dobavlja!

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 - 381